

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи

бакалавра
(ступінь вищої освіти)
зі спеціальності 073 «Менеджмент»

на тему:
**«Розробка та економічна оцінка ефективності інвестиційних
проектів на ПРАТ «ПІВНІЗК»»**

Виконала: студентка IV курсу,

групи МН-22

_____/ Щербина П. О. /
(підпис)

Керівник

_____/ Афанасьєв Є.В. /
(підпис)

Нормоконтролер

_____/ Варава Л.М. /
(підпис)

Завідувач кафедри

_____/ Варава Л.М. /
(підпис)

Кривий Ріг

2026 р

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки
та управління бізнесом

Кафедра менеджменту
і адміністрування

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

З А Т В Е Р Д Ж У Ю:

Завідувач кафедри МіА
проф., доктор екон. наук
Варава Л.М.

« __ » _____ 2026 р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Щербини Поліни Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: ««Розробка та економічна оцінка ефективності інвестиційних проектів на ПрАТ «ПівнічГЗК»»

керівник роботи: Афанасьєв Євген Вікторович, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 02.03.2026 року № 128 с

2. Строк подання студентом роботи __ .06.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи: праці відомих зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів, офіційний сайт SMIDA і звітність підприємства ПрАТ «ПівнічГЗК».

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні та методичні основи розробки й оцінки ефективності інвестиційних проектів; Аналіз господарської діяльності та обґрунтування інвестиційних рішень на ПрАТ «ПівнічГЗК»; Стратегічні напрями реалізації інвестиційної політики підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Класифікація інвестиційних проектів; Послідовність здійснення інвестиційної діяльності підприємства; Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства; Система управління комбінатом; Організаційна структура ПрАТ «ПівнічГЗК»; Обсяги реалізованої продукції ПрАТ «Північний ГЗК»; Модернізація дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «ПівнічнийГЗК»; PEST-аналіз факторів інвестиційної діяльності ПрАТ «ПівнічнийГЗК»; SWOT-аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «ПівнічнийГЗК; Матриця стратегічних рішень SWOT; Дерево цілей для ПрАТ «ПівнічГЗК».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	д.е.н., проф, Афанасьєв Є.В.	03.03.2026	11.05.2026
Розділ 2	д.е.н., проф, Афанасьєв Є.В.	03.03.2026	01.06.2026
Розділ 3	д.е.н., проф, Афанасьєв Є.В.	03.03.2026	10.06.2026
Нормоконтроль	Зав. каф. МіА проф. Варава Л.М.	03.03.2026	10.06.2026

7. Дата видачі завдання: 03.03.26

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	02.03.2026-05.03.2026	
2	Збір матеріалів до кваліфікаційної роботи	20.03.2026-09.04.2026	
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної роботи	10.04.2026 - 25.04.2026	
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи та подання його консультанту	26.04.2026 11.05.2026	
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи та подання його консультанту	15.05.2026-01.06.2026	
6	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівнику	01.06.2026 - 10.06.2026	
7	Підготовка вступної частини	11.06.2026 - 12.06..2026	
8	Перевірка роботи керівником, перевірка роботи на плагіат та доопрацювання роботи	12.06.2026 - 15.06.2026	
9	Отримання відгуку керівника та рецензії	15.06.2026	
10	Попередній захист роботи	17.06.2026	
11	Захист роботи у ЕК	26.06.2026	

Студент

(підпис)

Щербина П.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Афанасьєв Є.В.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну роботу бакалавра студента спеціальності 073 Менеджмент
Щербина П. О. «Розробка та економічна оцінка ефективності інвестиційних
проектів на ПРАТ «ПІВНГЗК»». – КНУ, 2026 р.

Кваліфікаційну роботу бакалавра виконано на 67 сторінках, містить 10 таблиць, 12 рисунків. При підготовці роботи використано 30 літературних джерел.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра: теоретично обґрунтувати та практично дослідити особливості обраної теми, визначити основні проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення.

Завдання дослідження: Дослідити економічну сутність інвестиційних проектів та їх роль у розвитку підприємства; Визначити організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства; Охарактеризувати методи та показники оцінки ефективності інвестиційних проектів; Надати загальну техніко-економічну характеристику підприємству та здійснити аналіз його фінансового стану; Розробити інвестиційний проект для ПРАТ «ПІВНГЗК» та обґрунтувати доцільність його впровадження; Здійснити економічну оцінку ефективності запропонованого інвестиційного проекту; Провести аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційної діяльності підприємства; Сформувати інвестиційну стратегію та визначити пріоритетні напрями розвитку; Провести удосконалення механізму управління інвестиційними проектами підприємства.

Об’єкт дослідження: процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення.

Предмет дослідження: конкретні аспекти, властивості або особливості об’єкта, які безпосередньо досліджуються в роботі.

Одержаний економічний ефект (ефективність): від впровадження розроблених заходів підприємство одержить загальний економічний ефект, який забезпечує економію у розмірі близько 0,302 млн грн на рік.

Ключові слова: інвестиційні проекти, ефективність інвестиційних проектів, інвестиційна стратегія, інвестиційна діяльність.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ Й ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	8
1.1. Економічна сутність інвестиційних проєктів та їх роль у розвитку підприємства.....	8
1.2. Організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства	12
1.3. Методи та показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів.....	16
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПРАТ «ПІВНГЗК»	21
2.1. Загальна техніко-економічна характеристика підприємства та аналіз його фінансового стану	21
2.2. Розробка інвестиційного проєкту для ПРАТ «ПІВНГЗК» та обґрунтування доцільності його впровадження.....	33
2.3. Економічна оцінка ефективності запропонованого інвестиційного проєкту	44
РОЗДІЛ III. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	49
3.1. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційної діяльності підприємства.....	49
3.2. Формування інвестиційної стратегії та визначення пріоритетних напрямів розвитку.....	55
3.3. Удосконалення механізму управління інвестиційними проєктами підприємства.....	61
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	68

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає в тому, що в сучасних умовах розвитку суспільства обрана тема набуває особливого значення та потребує ґрунтовного наукового аналізу. Постійні зміни в економічній, соціальній, технологічній або освітній сферах зумовлюють необхідність пошуку нових підходів, методів і рішень, які сприятимуть підвищенню ефективності діяльності та вирішенню актуальних проблем. Саме тому дослідження даної тематики є важливим як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Крім того, актуальність теми обумовлена недостатнім рівнем її висвітлення в сучасних наукових працях та потребою вдосконалення існуючих механізмів і підходів. Отримані результати дослідження можуть бути використані для подальшого розвитку наукових положень, а також для практичного застосування у відповідній сфері діяльності. Це підтверджує доцільність і необхідність проведення даного дослідження.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та практично дослідити особливості обраної теми, визначити основні проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення.

Для того, щоб виконати мету кваліфікаційної роботи були поставлені такі **завдання:**

1. Дослідити економічну сутність інвестиційних проєктів та їх роль у розвитку підприємства;
2. Визначити організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства;
3. Охарактеризувати методи та показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів;
4. Надати загальну техніко-економічну характеристику підприємству та здійснити аналіз його фінансового стану;

5. Розробити інвестиційний проект для ПРАТ «ПІВНГЗК» та обґрунтувати доцільність його впровадження;
6. Здійснити економічну оцінку ефективності запропонованого інвестиційного проекту;
7. Провести аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційної діяльності підприємства;
8. Сформулювати інвестиційну стратегію та визначити пріоритетні напрями розвитку;
9. Провести удосконалення механізму управління інвестиційними проектами підприємства.

Об’єкт дослідження – процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення.

Предмет дослідження – конкретні аспекти, властивості або особливості об’єкта, які безпосередньо досліджуються в роботі.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу наукової літератури, узагальнення, порівняння й систематизації теоретичних положень. Для оцінки діяльності ПРАТ «ПІВНГЗК» застосовано методи фінансового та економічного аналізу. Для дослідження зовнішнього і внутрішнього середовища використано SWOT- та PEST-аналіз.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота представлена на 67 сторінках, а також включає в себе 30 джерел зі списку літератури.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ Й ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

1.1. Економічна сутність інвестиційних проєктів та їх роль у розвитку підприємства

У сучасних умовах розвитку економіки інвестиційні проєкти відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного функціонування та стратегічного розвитку підприємств. Зростання конкуренції, швидкі технологічні зміни та необхідність адаптації до ринкових умов змушують суб'єктів господарювання шукати ефективні шляхи оновлення виробництва, впровадження інновацій і підвищення рівня конкурентоспроможності. Саме інвестиційні проєкти стають основним інструментом реалізації таких змін та досягнення довгострокових цілей підприємства.

Економічна сутність інвестиційних проєктів полягає у цілеспрямованому вкладенні фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів з метою отримання прибутку або досягнення певного соціально-економічного ефекту. Реалізація інвестиційних проєктів дозволяє підприємствам модернізувати виробничі процеси, освоювати нові види продукції, розширювати ринки збуту та підвищувати ефективність використання ресурсного потенціалу. У результаті це сприяє зміцненню фінансового стану підприємства та забезпечує його стійкий розвиток [6].

Важливим аспектом інвестиційної діяльності є те, що вона безпосередньо впливає на економічне зростання як окремого підприємства, так і економіки держави загалом. Інвестиційні проєкти стимулюють розвиток виробництва, створення нових робочих місць, збільшення обсягів продукції та впровадження сучасних технологій. Крім того, ефективне управління інвестиційними

процесами сприяє мінімізації ризиків та підвищенню результативності господарської діяльності підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Д. М. Червань розглядає інвестиційний проєкт як особливу форму інвестиційної діяльності, яка передбачає вкладення ресурсів для досягнення певної мети та отримання результатів у встановлені строки. Такі заходи спрямовані на вирішення конкретних завдань із подальшим отриманням прибутку або соціального ефекту [12]

На думку Г. О. Бардиша, інвестиційний проєкт являє собою сукупність організаційних, технічних, фінансових та інших документів і заходів, необхідних для досягнення поставленої мети, зокрема створення економічної бази, запровадження нових виробничих рішень або впровадження сучасних методів діяльності [7]. Умовою реалізації таких проєктів є наявність необхідних ресурсів для забезпечення отримання очікуваного економічного чи соціального ефекту [7].

В. А. Верба визначає інвестиційний проєкт як систему дій і завдань, що мають конкретну спрямованість та характеризуються чітко встановленими строками виконання, використанням необхідних ресурсів і досягненням певного результату в межах визначеного періоду часу. При цьому реалізація проєкту відбувається за наявності відповідних інституційних, економічних та правових умов, а також взаємозв'язків між усіма процесами інвестиційної діяльності [9]

Класифікація інвестиційних проєктів за обсягом інвестицій передбачає їх поділ на великі, середні та дрібні. Великі проєкти характеризуються значними обсягами фінансових вкладень, тривалими строками реалізації та суттєвим впливом на діяльність підприємства або економіку регіону. Середні проєкти потребують помірних інвестицій і зазвичай спрямовані на модернізацію виробництва чи розширення діяльності підприємства. Дрібні проєкти мають

невеликий масштаб, короткий термін реалізації та використовуються для вирішення окремих виробничих або організаційних завдань [2].

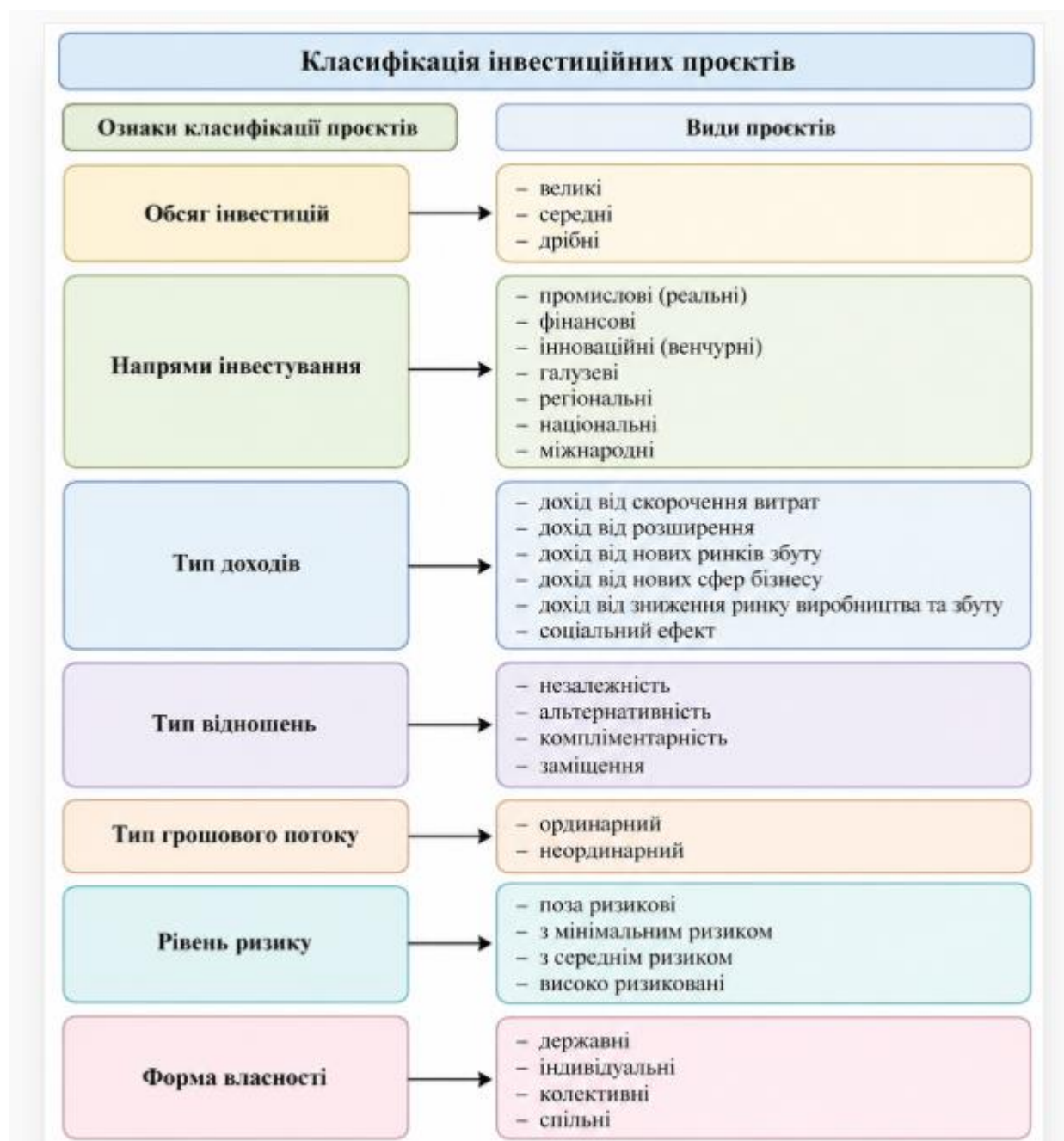

Рис.1.1. Класифікація інвестиційних проєктів [2,3]

За напрямками інвестування інвестиційні проєкти поділяються на промислові (реальні), фінансові, інноваційні, галузеві, регіональні, національні та міжнародні. Промислові проєкти пов'язані зі створенням або оновленням

матеріально-технічної бази підприємства. Фінансові проекти спрямовані на вкладення коштів у цінні папери, акції чи інші фінансові інструменти. Інноваційні або венчурні проекти передбачають впровадження новітніх технологій та розробок і характеризуються підвищеним рівнем ризику. Галузеві проекти реалізуються в межах певної галузі економіки, регіональні – у конкретному регіоні, національні охоплюють економіку держави, а міжнародні здійснюються за участю іноземних партнерів або на міжнародному рівні.

Класифікація за типом доходів визначає основні джерела отримання економічного ефекту від реалізації проекту. Дохід може формуватися за рахунок скорочення витрат підприємства, розширення обсягів діяльності, освоєння нових ринків збуту або нових сфер бізнесу. Окремі проекти можуть бути спрямовані на мінімізацію втрат унаслідок скорочення виробництва та збуту продукції. Також важливим результатом реалізації інвестиційних проектів є соціальний ефект, який проявляється у створенні робочих місць, покращенні умов праці чи розвитку соціальної інфраструктури [3].

За типом відношень інвестиційні проекти поділяються на незалежні, альтернативні, компліментарні та проекти заміщення. Незалежні проекти можуть реалізовуватися окремо один від одного без взаємного впливу на результати. Альтернативні проекти є взаємовиключними, тобто реалізація одного з них унеможливорює впровадження іншого. Компліментарні проекти доповнюють один одного та забезпечують більший ефект при спільній реалізації. Проекти заміщення передбачають заміну застарілих технологій, обладнання чи напрямів діяльності більш сучасними та ефективними рішеннями.

За типом грошового потоку інвестиційні проекти поділяють на ординарні та неординарні. Ординарний грошовий потік характеризується одноразовими початковими інвестиціями та подальшим стабільним надходженням доходів протягом реалізації проекту. Неординарний грошовий потік передбачає нерівномірний рух коштів, коли після початкових вкладень можуть виникати

додаткові витрати або змінюватися структура надходжень і платежів. Такий тип грошового потоку є складнішим для оцінки та прогнозування ефективності проєкту [2].

Класифікація за рівнем ризику дозволяє оцінити ступінь можливих фінансових втрат та невизначеності під час реалізації інвестиційного проєкту. Поза ризикові проєкти практично не мають загроз втрати вкладених коштів і характеризуються високою стабільністю результатів. Проєкти з мінімальним або середнім рівнем ризику допускають певну ймовірність відхилення від запланованих показників, однак залишаються економічно доцільними. Високо ризиковані проєкти пов'язані зі значною невизначеністю, інноваційними рішеннями або нестабільністю ринку, що може призвести як до значних прибутків, так і до суттєвих збитків.

За формою власності інвестиційні проєкти поділяються на державні, індивідуальні, колективні та спільні. Державні проєкти фінансуються за рахунок бюджетних коштів та реалізуються з метою розвитку економіки чи соціальної сфери держави. Індивідуальні проєкти здійснюються окремими фізичними або юридичними особами за власний рахунок. Колективні проєкти реалізуються групою інвесторів або підприємств, які об'єднують свої ресурси для досягнення спільної мети. Спільні проєкти передбачають участь вітчизняних та іноземних партнерів, що сприяє залученню додаткових інвестицій, сучасних технологій та міжнародного досвіду [4].

1.2. Організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства

У сучасних умовах господарювання ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства є важливою передумовою забезпечення його

стабільного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та досягнення стратегічних цілей. Постійні зміни економічного середовища, зростання рівня ризиків та необхідність раціонального використання фінансових ресурсів вимагають від підприємств формування дієвої системи управління інвестиційними процесами. Саме тому особливого значення набувають організаційно-методичні підходи, які забезпечують ефективне планування, реалізацію та контроль інвестиційної діяльності [15].

Організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю охоплюють сукупність принципів, методів, інструментів і управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів. Їх застосування дозволяє підприємству оцінити інвестиційні можливості, обрати найбільш ефективні напрями вкладення капіталу, мінімізувати ризики та забезпечити досягнення запланованих результатів. Раціональна організація інвестиційної діяльності сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства, активізації інноваційних процесів та створенню умов для довгострокового економічного зростання.

Рис. 1.2. Послідовність здійснення інвестиційної діяльності підприємства [13]

Послідовність здійснення інвестиційної діяльності підприємства (рис.1.2), яка відображає основні етапи формування та реалізації інвестиційної політики.

Початковим етапом є формування та оцінка інвестиційної привабливості підприємства. На цьому етапі здійснюється аналіз фінансового стану підприємства, рівня його рентабельності, платоспроможності, ділової активності та конкурентоспроможності. Оцінка інвестиційної привабливості дозволяє визначити можливості підприємства щодо залучення інвестиційних ресурсів, а також рівень довіри потенційних інвесторів до підприємства.

Наступним етапом є розроблення інвестиційної політики підприємства, яка визначає основні напрями, принципи та цілі інвестиційної діяльності. У межах цього процесу формується інвестиційна стратегія підприємства, що передбачає визначення довгострокових цілей розвитку, вибір пріоритетних напрямів інвестування та способів реалізації інвестиційних проєктів. Одночасно здійснюється визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та обґрунтування джерел їх залучення. На цьому етапі підприємство аналізує можливості використання власних, позикових або залучених коштів для фінансування інвестиційної діяльності.

Завершальним етапом є обґрунтування інвестиційної поведінки та реалізація тактичної інвестиційної політики підприємства. Це передбачає прийняття конкретних управлінських рішень щодо реалізації інвестиційних проєктів, контролю за використанням ресурсів та оцінки отриманих результатів. Реалізація тактичної інвестиційної політики спрямована на досягнення стратегічних цілей підприємства, підвищення ефективності його діяльності та забезпечення стабільного економічного розвитку. Послідовність етапів, наведених на рисунку, свідчить про взаємозв'язок усіх складових інвестиційної діяльності та необхідність комплексного підходу до управління інвестиційними процесами підприємства.

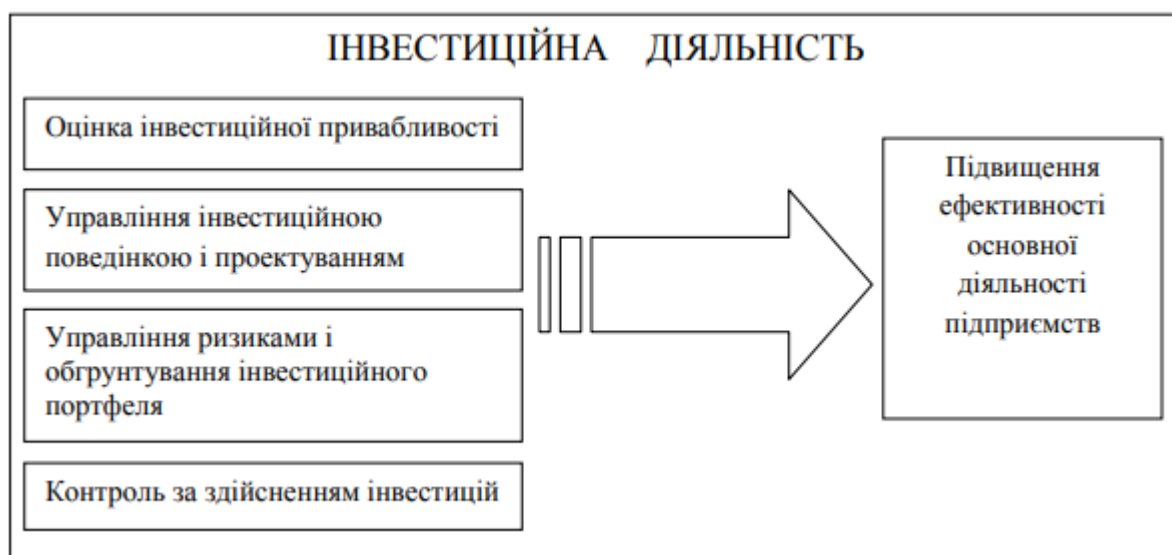

Рис. 1.3. Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства [14]

Основні складові інвестиційної діяльності підприємства та їх вплив на підвищення ефективності його основної діяльності. Інвестиційна діяльність виступає важливим елементом розвитку підприємства, оскільки забезпечує оновлення матеріально-технічної бази, впровадження інновацій, розширення виробництва та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Ефективна організація інвестиційних процесів дозволяє підприємству досягати стратегічних цілей, забезпечувати стабільне економічне зростання та підвищувати рівень прибутковості.

Однією з ключових складових інвестиційної діяльності є оцінка інвестиційної привабливості підприємства, яка дозволяє визначити його фінансові можливості та перспективи розвитку. Важливу роль також відіграє управління інвестиційною поведінкою і проектуванням, що передбачає вибір оптимальних напрямів інвестування, розроблення інвестиційних проєктів та планування їх реалізації. Крім того, значну увагу приділяють управлінню ризиками та формуванню інвестиційного портфеля, оскільки інвестиційна діяльність завжди пов'язана з певним рівнем невизначеності та можливими фінансовими втратами.

Не менш важливим елементом є контроль за здійсненням інвестицій, який забезпечує своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників та дозволяє оперативно коригувати управлінські рішення. Сукупність усіх зазначених складових спрямована на досягнення головного результату – підвищення ефективності основної діяльності підприємства. Завдяки раціональному управлінню інвестиційними процесами підприємство отримує можливість підвищити продуктивність, оптимізувати витрати, покращити фінансові результати та забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

1.3. Методи та показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів

Оцінка ефективності інвестиційних проєктів є одним із найважливіших етапів інвестиційної діяльності підприємства, оскільки саме вона дозволяє визначити доцільність вкладення коштів та очікувані результати реалізації проєкту. В умовах обмеженості фінансових ресурсів і високого рівня конкуренції підприємства повинні ретельно аналізувати можливі напрями інвестування, враховуючи економічні вигоди, ризики та перспективи розвитку. Саме тому застосування сучасних методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів набуває особливого значення для забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємства.

Для визначення результативності інвестиційних проєктів використовують систему спеціальних методів і показників, які дають можливість оцінити рівень прибутковості, термін окупності, обсяг майбутніх доходів та ступінь ризику. До основних методів належать як статичні, так і динамічні підходи до оцінювання ефективності інвестицій. Використання цих методів дозволяє здійснити комплексний аналіз проєкту та прийняти обґрунтоване управлінське рішення щодо його реалізації або відхилення.

Важливість оцінки ефективності інвестиційних проєктів полягає також у можливості прогнозування майбутніх фінансових результатів та мінімізації можливих втрат. Правильне застосування показників ефективності сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємства, забезпечує раціональне використання ресурсів і створює умови для довгострокового економічного зростання. У зв'язку з цим дослідження методів та показників оцінки ефективності інвестиційних проєктів є важливим напрямом сучасної економічної науки та практики управління підприємством.

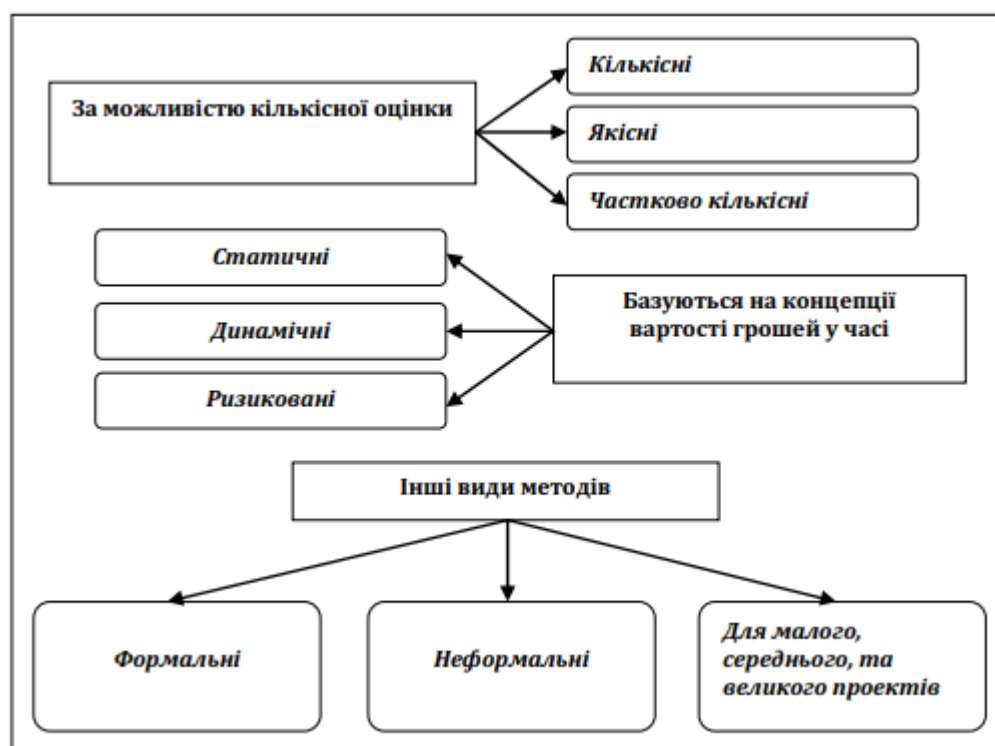

Рис. 1.4. Основні методи оцінки інвестиційних проєктів

Основні методи оцінки інвестиційних проєктів, які використовуються для визначення економічної доцільності та ефективності вкладення фінансових ресурсів. Застосування різних методів оцінювання дозволяє підприємству здійснити комплексний аналіз майбутнього проєкту, оцінити його прибутковість, рівень ризику, термін окупності та можливість досягнення поставлених цілей.

Класифікація методів оцінки інвестиційних проєктів ґрунтується на різних підходах до аналізу економічних показників і враховує особливості реалізації інвестиційної діяльності [8].

Одним із напрямів класифікації є поділ методів за можливістю кількісної оцінки на кількісні, якісні та частково кількісні. Кількісні методи базуються на використанні точних математичних і фінансових розрахунків та дозволяють визначити конкретні економічні показники ефективності інвестиційного проєкту. До таких методів належать розрахунок чистої приведеної вартості, внутрішньої норми дохідності, індексу прибутковості та терміну окупності. Вони забезпечують об'єктивність оцінки та широко використовуються під час прийняття управлінських рішень.

Якісні методи оцінки інвестиційних проєктів застосовуються у випадках, коли неможливо точно визначити кількісні параметри або коли важливу роль відіграють соціальні, екологічні чи організаційні чинники. Такі методи ґрунтуються на експертних оцінках, аналізі ризиків, визначенні рівня конкурентоспроможності проєкту та оцінці його впливу на діяльність підприємства. Якісний аналіз дозволяє враховувати фактори, які не піддаються точним математичним розрахункам, однак мають значний вплив на кінцевий результат реалізації проєкту [7].

Частково кількісні методи поєднують елементи кількісного та якісного аналізу. У цьому випадку окремі показники можуть бути визначені за допомогою математичних розрахунків, тоді як інші оцінюються експертним шляхом або за допомогою умовних шкал. Такі методи використовуються для комплексного аналізу інвестиційних проєктів, коли необхідно врахувати як фінансові результати, так і додаткові фактори зовнішнього та внутрішнього середовища.

Наступною групою є статичні методи оцінки інвестиційних проєктів. Їх особливістю є те, що під час розрахунків не враховується зміна вартості грошей у часі. До статичних методів належать метод визначення терміну окупності

інвестицій та метод розрахунку середньої норми прибутку. Основною перевагою цих методів є простота розрахунків і доступність використання, однак вони не завжди забезпечують точну оцінку ефективності проєкту, особливо в умовах інфляції та нестабільності економічного середовища [10].

Динамічні методи оцінки базуються на концепції вартості грошей у часі, відповідно до якої одна й та сама сума коштів у різні періоди має різну цінність. Ці методи враховують процес дисконтування грошових потоків та дозволяють більш точно визначити економічну ефективність інвестиційного проєкту. До динамічних методів належать чиста приведена вартість, внутрішня норма рентабельності, дисконтований термін окупності та індекс прибутковості. Саме динамічні методи сьогодні вважаються найбільш ефективними та широко застосовуються у практиці інвестиційного менеджменту.

Окрему групу становлять ризикові методи оцінки інвестиційних проєктів, які спрямовані на визначення рівня невизначеності та можливих фінансових втрат у процесі реалізації проєкту. Такі методи дозволяють оцінити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на результати інвестування та передбачити можливі відхилення від запланованих показників. Для цього використовують аналіз чутливості, сценарний аналіз, метод дерева рішень та інші підходи до оцінювання ризиків [11].

Крім основних методів оцінки, виділяють також інші види методів, які поділяються на формальні та неформальні. Формальні методи базуються на використанні математичних моделей, статистичних даних і фінансових розрахунків. Вони забезпечують високий рівень точності та об'єктивності результатів. Неформальні методи ґрунтуються на досвіді експертів, інтуїтивному аналізі, порівнянні альтернативних варіантів та врахуванні специфічних умов реалізації проєкту.

Окремі методи оцінки можуть застосовуватися залежно від масштабу інвестиційного проєкту – малого, середнього або великого. Для малих проєктів

зазвичай використовують спрощені методики оцінювання, тоді як для великих інвестиційних проєктів застосовується комплексний аналіз із використанням динамічних і ризикових методів. Це дозволяє більш точно оцінити ефективність інвестицій та забезпечити прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо реалізації проєкту.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПРАТ «ПІВНГЗК»

2.1. Загальна техніко-економічна характеристика підприємства та аналіз його фінансового стану

Ефективність діяльності будь-якого підприємства значною мірою визначається рівнем використання його виробничого потенціалу, станом матеріально-технічної бази та здатністю забезпечувати стабільні фінансові результати в умовах мінливого ринкового середовища. Саме тому дослідження техніко-економічних показників підприємства є важливою передумовою для оцінки його поточного стану, виявлення сильних і слабких сторін господарської діяльності, а також визначення перспектив подальшого розвитку.

Загальна техніко-економічна характеристика підприємства дозволяє сформулювати комплексне уявлення про масштаби його діяльності, особливості виробничого процесу, забезпеченість ресурсами та результати функціонування за досліджуваній період. Аналіз динаміки основних виробничих і економічних показників дає змогу оцінити ефективність використання наявних ресурсів, рівень продуктивності праці, обсяги виробництва та реалізації продукції, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Не менш важливим елементом дослідження є аналіз фінансового стану підприємства, оскільки саме він відображає рівень його фінансової стійкості, платоспроможності та ділової активності. Оцінка фінансових результатів, структури активів і джерел їх формування, показників ліквідності та рентабельності дозволяє визначити здатність підприємства ефективно здійснювати господарську діяльність, виконувати свої зобов'язання та забезпечувати конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

ПрАТ «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» є одним із найбільших підприємств гірничодобувної галузі України та провідним виробником залізорудної сировини. Підприємство розташоване у місті Кривий Ріг Дніпропетровської області, яке є центром вітчизняної залізорудної промисловості. Основною продукцією комбінату є залізорудний концентрат і окатки, які використовуються металургійними підприємствами України та інших країн світу для виробництва чавуну та сталі.

Історія підприємства розпочалася у 1963 році, коли було введено в експлуатацію першу чергу Північного гірничо-збагачувального комбінату. Створення комбінату стало важливим етапом розвитку Криворізького залізорудного басейну, оскільки дозволило значно збільшити обсяги видобутку та переробки залізної руди. У наступні роки підприємство активно розширювало виробничі потужності, впроваджувало нові технології збагачення руди та модернізувало основне обладнання, що сприяло підвищенню ефективності виробництва.

Сировинною базою підприємства є багаті поклади залізистих кварцитів Криворізького залізорудного басейну. Видобуток руди здійснюється відкритим способом у кар'єрах із використанням сучасної гірничої техніки та високопродуктивного обладнання. Після видобутку руда проходить процес дроблення, подрібнення, збагачення та огрудкування, що дозволяє отримувати продукцію з високим вмістом заліза та відповідними якісними характеристиками.

Важливим етапом розвитку підприємства стало його входження до складу міжнародної гірничо-металургійної групи Метінвест. Це дало можливість залучати інвестиції для модернізації виробництва, впроваджувати сучасні стандарти управління та підвищувати ефективність виробничих процесів. Значна увага приділяється оновленню обладнання, автоматизації виробничих операцій, енергозбереженню та впровадженню екологічних заходів.

Сьогодні ПрАТ «Північний ГЗК» залишається одним із ключових підприємств гірничо-металургійного комплексу України. Комбінат забезпечує робочими місцями тисячі працівників, формує значну частину промислового потенціалу регіону та робить вагомий внесок у розвиток національної економіки. Завдяки значним виробничим потужностям, наявності якісної сировинної бази та постійному вдосконаленню технологій підприємство зберігає важливі позиції на ринку залізорудної продукції навіть в умовах складного економічного середовища.

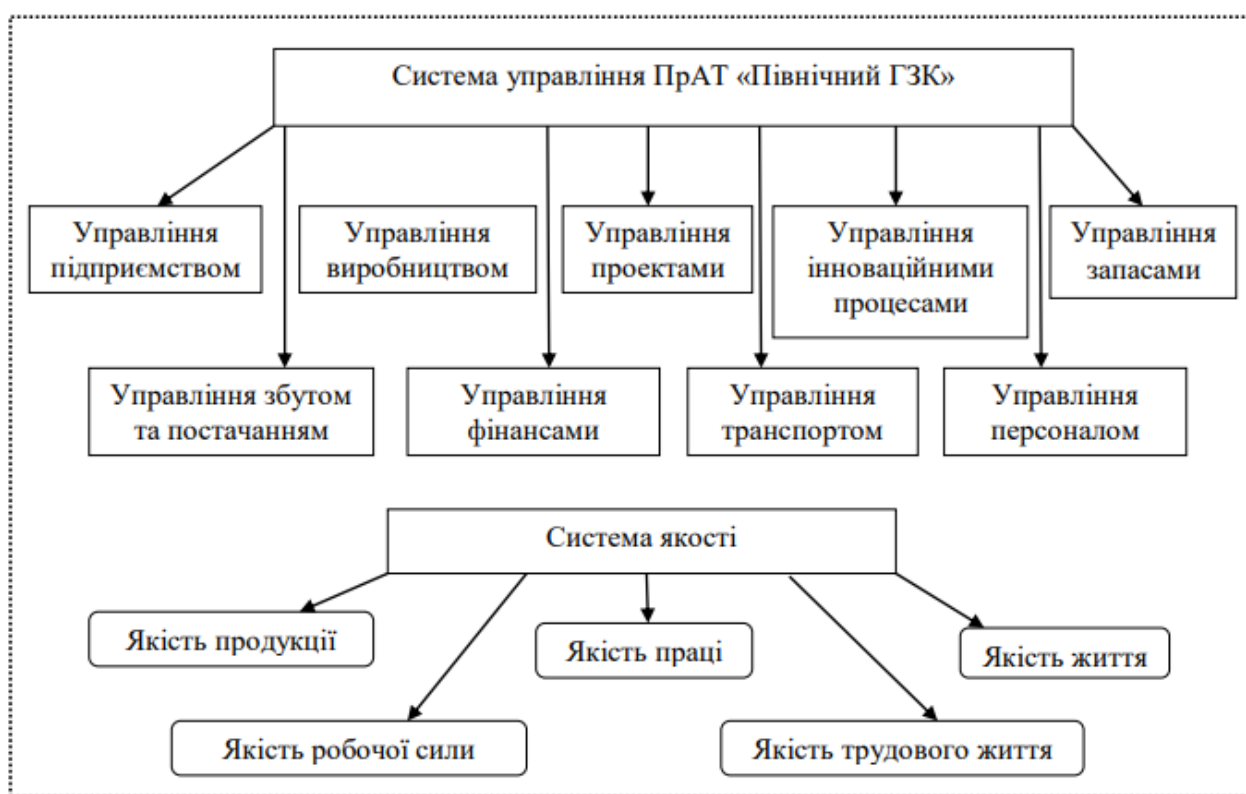

Рис. 2.1. Система управління комбінатом

Представлена система управління ПрАТ «Північний ГЗК» побудована за функціональним принципом, де кожен напрям діяльності підприємства має окремий блок управління. Основна увага приділяється ключовим процесам роботи комбінату: виробництву, фінансам, збуту, постачанню, транспорту, управлінню запасами, персоналом та інноваційними процесами. Така структура

дозволяє розподілити відповідальність між підрозділами та забезпечити контроль за виконанням окремих функцій.

Центральне місце в системі займає управління виробництвом, оскільки саме виробничий процес формує основний результат діяльності підприємства. Водночас ефективність виробництва безпосередньо залежить від роботи суміжних напрямів, зокрема постачання матеріальних ресурсів, організації транспортування, фінансового забезпечення та управління запасами. Це свідчить про високий рівень взаємозалежності всіх функціональних підсистем підприємства.

Окрему роль у структурі відіграє управління інноваційними процесами та проектами. Для гірничо-збагачувального комбінату це має важливе значення, оскільки впровадження нових технологій сприяє підвищенню продуктивності праці, скороченню виробничих витрат та покращенню якості продукції. Наявність таких елементів свідчить про орієнтацію підприємства не лише на поточну діяльність, а й на довгостроковий розвиток.

Кінцевим результатом функціонування всієї системи виступає система якості, яка охоплює якість продукції, якість праці, якість робочої сили, якість трудового життя та якість життя працівників. Це свідчить про комплексний підхід до управління, коли оцінюється не лише виробничий результат, а й ефективність використання трудових ресурсів та соціальні умови роботи персоналу. Такий підхід сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства та забезпечує його стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Організаційна структура ПрАТ «Північний ГЗК» побудована за лінійно-функціональним принципом управління, де всі ключові напрями діяльності підприємства підпорядковуються генеральному директору. Такий підхід забезпечує централізоване прийняття управлінських рішень та дозволяє координувати роботу окремих підрозділів відповідно до стратегічних цілей

підприємства. Кожна дирекція відповідає за конкретний напрям діяльності, що сприяє чіткому розподілу повноважень і відповідальності.

Важливе місце в структурі займають дирекція з виробництва та планування, дирекція по інжинірингу, а також дирекція з технології та якості. Саме ці підрозділи забезпечують організацію виробничого процесу, впровадження сучасних технічних рішень та контроль якості продукції. Їх ефективна взаємодія є основою стабільного функціонування комбінату та підтримання конкурентних позицій підприємства на ринку залізорудної продукції.

Рис. 2.2. Організаційна структура ПрАТ «ПівнічГЗК»

Джерело: було створено автором на основі

Фінансова дирекція, дирекція з закупівлі та дирекція з капітального будівництва та капітальних робіт виконують функції ресурсного забезпечення

діяльності підприємства. Вони відповідають за формування фінансових ресурсів, матеріально-технічне постачання та реалізацію інвестиційних проєктів. Робота цих підрозділів безпосередньо впливає на ефективність використання коштів, рівень витрат та можливості подальшого розвитку підприємства.

Особливістю організаційної структури ПрАТ «Північний ГЗК» є наявність окремих дирекцій з персоналу та соціальних питань, охорони праці, промислової безпеки та екології, управління ризиками та операційних покращень. Це свідчить про комплексний підхід до управління підприємством, який передбачає не лише досягнення виробничих і фінансових результатів, а й забезпечення безпечних умов праці, мінімізацію ризиків та постійне вдосконалення бізнес-процесів. Така структура відповідає сучасним вимогам управління великими промисловими підприємствами та сприяє підвищенню ефективності їх діяльності.

Таблиця 2.1

Активи та пасиви підприємства ПрАТ «ПівнічГЗК»

Показники	2022	2023	2024	2025
Нематеріальні активи	19 087 790	16 480 840	27 255 178	25 652 597
Оборотні активи Запаси	26 428 183	32 441 161	31 617 058	47 924 971
Баланс активів	45 515 973	48 922 001	58 872 236	73 577 568
Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	15 077 577	15 914 840	26 462 508	26 474 674
Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язанн	2 081 420	1 931 819	4 099 462	3 604 445
Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	28 356 976	31 075 342	28 310 266	43 498 449
Баланс пасивів	45 515 973	48 922 001	58 872 236	73 577 568

Джерело: було створено на основі [16,17,18,19]

Аналіз даних таблиці 2.1 свідчить про загальне зростання вартості майна ПрАТ «ПівнічГЗК» протягом 2022–2025 років. Баланс активів підприємства збільшився з 45 515 973 тис. грн у 2022 році до 73 577 568 тис. грн у 2025 році. Загальний приріст за досліджуваний період становив понад 61 %, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та нарощування його ресурсного потенціалу.

Нематеріальні активи у 2023 році скоротилися порівняно з 2022 роком на 2 606 950 тис. грн, однак уже в 2024 році їх вартість суттєво зросла до 27 255 178 тис. грн. Така динаміка може бути пов'язана з придбанням нових ліцензій, програмного забезпечення, прав користування надрами або переоцінкою наявних нематеріальних ресурсів. У 2025 році спостерігається незначне зменшення цього показника, що може пояснюватися нарахуванням амортизації або списанням окремих об'єктів.

Найбільшу частку в активах підприємства займають оборотні активи, представлені запасами. Їх обсяг зріс із 26 428 183 тис. грн у 2022 році до 47 924 971 тис. грн у 2025 році. Особливо значне зростання відбулося в останньому році дослідження. Для гірничо-збагачувального підприємства така ситуація може свідчити про накопичення запасів сировини, матеріалів або готової продукції внаслідок підготовки до збільшення обсягів виробництва чи нестабільності ринкової кон'юнктури.

Аналіз структури джерел фінансування показує, що власний капітал підприємства протягом досліджуваного періоду також зростав. Якщо у 2022 році його обсяг становив 15 077 577 тис. грн, то у 2025 році – вже 26 474 674 тис. грн. Це свідчить про зміцнення фінансової бази підприємства та збільшення частки власних ресурсів у фінансуванні господарської діяльності.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення характеризуються нестабільною динамікою. У 2023 році їх величина дещо скоротилася, проте у 2024 році майже подвоїлася порівняно з попереднім роком. Основною причиною

таких змін стало зростання відстрочених податкових зобов'язань, що може бути пов'язане з різницею між бухгалтерським та податковим обліком окремих операцій або переоцінкою активів підприємства.

Найбільшим джерелом фінансування діяльності ПрАТ «ПівнічГЗК» залишаються короткострокові кредити банків. Незважаючи на певне зниження їх обсягу у 2024 році, вже у 2025 році показник зріс до 43 498 449 тис. грн. Це свідчить про значну залежність підприємства від залучених коштів для фінансування поточної діяльності, закупівлі ресурсів та підтримання виробничого процесу.

Загалом результати аналізу показують, що підприємство активно нарощує свої активи та виробничий потенціал, проте значна частина такого зростання забезпечується за рахунок позикового капіталу. З одного боку, це дозволяє підтримувати розвиток та фінансувати операційну діяльність, а з іншого – підвищує фінансові ризики через зростання боргового навантаження. Тому для забезпечення довгострокової фінансової стійкості доцільним є подальше збільшення частки власного капіталу та оптимізація структури зобов'язань підприємства.

Таблиця 2.2

Активи та пасиви підприємства ПрАТ «ПівнічГЗК»

Показники	2022	2023	2024	2025
Чистий дохід	13 835 005	19 925 083	28 960 206	32 917 622
Собівартість реалізованої продукції	10 469 598	13 943 773	19 263 308	24 138 779
Елементи операційних витрат (разом)	16 247 808	17 988 747	26 588 520	40 388 451
Валовий: прибуток	3 365 407	5 981 310	9 696 898	8 778 843
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-2 178 392	-1 290 217	- 1 545 009	-300 876

Джерело: було створено на основі [16,17,18,19]

Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про суттєве зростання обсягів господарської діяльності підприємства. Чистий дохід збільшився з 13 835 005 тис. грн у 2022 році до 32 917 622 тис. грн у 2025 році. Така динаміка пов'язана зі збільшенням обсягів реалізації залізорудної продукції, поступовим відновленням виробництва після кризових явищ та покращенням ситуації на світовому ринку залізорудної сировини.

Одночасно зі зростанням доходів відбулося збільшення собівартості реалізованої продукції з 10 469 598 тис. грн до 24 138 779 тис. грн. Основними причинами стали підвищення цін на енергоносії, паливо, вибухові матеріали, запасні частини та інші виробничі ресурси, які займають значну частку витрат гірничодобувних підприємств. Крім того, збільшення обсягів виробництва закономірно призвело до зростання загальних виробничих витрат.

Суттєве зростання спостерігається і за елементами операційних витрат, які за досліджуваний період збільшилися більш ніж у 2 рази. Найбільший приріст відбувся у 2025 році, коли витрати досягли 40 388 451 тис. грн. Це може бути пов'язано зі збільшенням витрат на оплату праці, логістику, ремонт обладнання, а також із впровадженням заходів щодо підтримки безперервності виробничого процесу в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Незважаючи на зростання витрат, валовий прибуток підприємства протягом більшої частини досліджуваного періоду демонстрував позитивну тенденцію та зріс з 3 365 407 тис. грн у 2022 році до 9 696 898 тис. грн у 2024 році. Проте у 2025 році відбулося його скорочення до 8 778 843 тис. грн, що свідчить про випереджаючі темпи зростання витрат порівняно з доходами. Це вказує на необхідність посилення контролю за собівартістю продукції та підвищення ефективності використання ресурсів для збереження рівня прибутковості підприємства.

Показник чистого руху коштів від інвестиційної діяльності протягом 2022–2025 років має від'ємне значення, що свідчить про перевищення обсягів

інвестиційних витрат над надходженнями від інвестиційної діяльності. Водночас спостерігається тенденція до скорочення від'ємного значення показника з - 2 178 392 тис. грн у 2022 році до -300 876 тис. грн у 2025 році. Така динаміка може бути пов'язана із завершенням окремих інвестиційних проєктів, зменшенням капітальних вкладень або більш раціональним використанням інвестиційних ресурсів. Незважаючи на від'ємне значення показника, така ситуація є характерною для підприємств, які здійснюють модернізацію виробництва та вкладають кошти у свій довгостроковий розвиток.

Таблиця 2.3

Основні виробничі показники ПрАТ «Північний ГЗК»

Показник	2022	2023	2024	2025
Видобуток залізної руди, млн т	21,8	23,4	25,1	27,3
Виробництво залізорудного концентрату, млн т	6,5	7,1	8,2	9,4
Виробництво окатишів, млн т	2,8	3,7		5,5
Обсяг реалізованої продукції, млн т	8,9	10,1	11,8	13,4

Джерело: було створено автором

Проведений аналіз виробничих показників ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про поступове нарощування обсягів діяльності підприємства. Видобуток залізної руди збільшився з 21,8 млн т у 2022 році до 27,3 млн т у 2025 році. Така динаміка пов'язана зі стабілізацією роботи підприємства, відновленням виробничих процесів та зростанням попиту на залізорудну сировину як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Обсяг виробництва залізорудного концентрату протягом досліджуваного періоду зріс з 6,5 млн т до 9,4 млн т. Це свідчить про підвищення ефективності роботи збагачувальних потужностей комбінату та більш повне використання видобутої руди. Крім того, збільшення випуску концентрату стало результатом

поступового завантаження виробничих ліній і вдосконалення технологічних процесів переробки сировини.

Виробництво окатишів демонструє ще більш високі темпи зростання. Якщо у 2022 році підприємство виробило 2,8 млн т окатишів, то у 2025 році цей показник досяг 5,5 млн т. Зростання пояснюється підвищенням попиту на продукцію з більшою доданою вартістю, оскільки окатиші є важливою сировиною для сучасного металургійного виробництва та користуються значним попитом на міжнародному ринку.

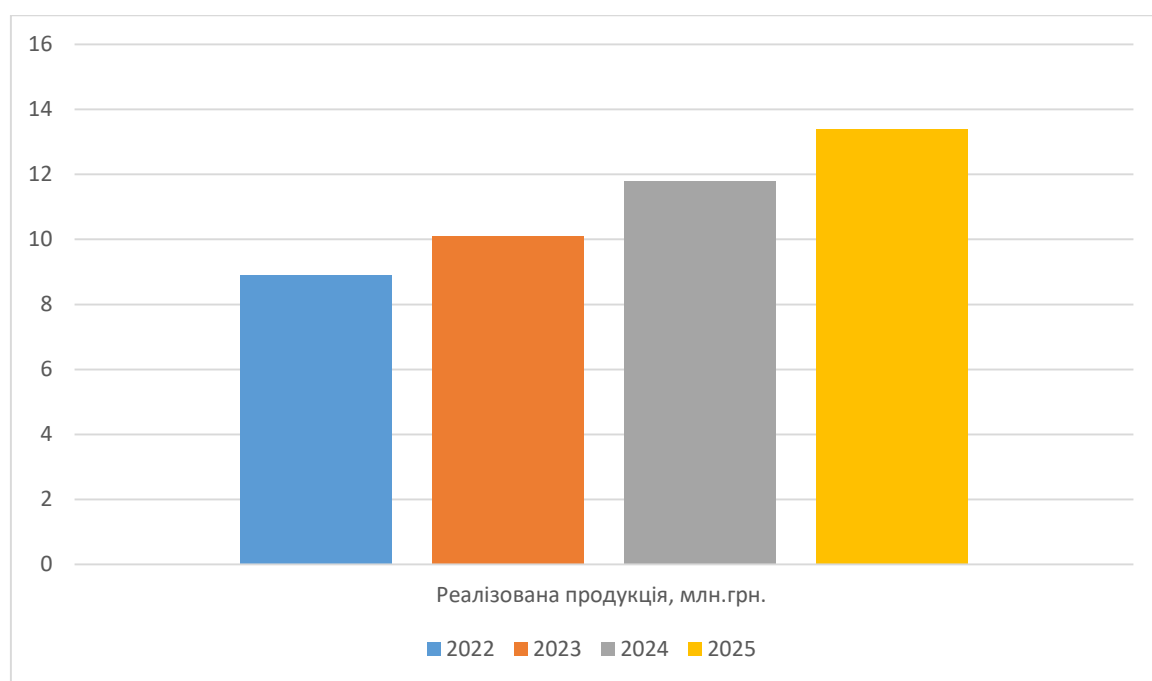

Рис. 2.3. Обсяги реалізованої продукції ПрАТ «Північний ГЗК»

Позитивні зміни також спостерігаються в обсягах реалізації продукції. За досліджуваний період реалізація збільшилася з 8,9 млн т до 13,4 млн т. Це свідчить не лише про зростання виробництва, а й про покращення збутової діяльності підприємства, розширення ринків збуту та підвищення конкурентоспроможності продукції ПрАТ «Північний ГЗК».

Загалом наведені показники характеризують позитивну тенденцію розвитку підприємства. Зростання обсягів видобутку, виробництва та реалізації

продукції свідчить про поступове зміцнення виробничого потенціалу комбінату. Такі результати стали можливими завдяки ефективному використанню ресурсної бази, модернізації виробничих потужностей та адаптації підприємства до змін ринкового середовища.

Таблиця 2.4

Показники використання трудових ресурсів ПрАТ «Північний ГЗК»

Показник	2022	2023	2024	2025
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	6 742	6 618	6 483	6 395
Фонд оплати праці, тис. грн	1 814 327	2 047 518	2 468 794	2 973 665
Середньомісячна заробітна плата, грн	22 425	25 784	31 730	38 751
Чистий дохід, тис. грн	13 835 005	19 925 083	28 960 206	32 917 622
Продуктивність праці, тис. грн/особу	2 052,4	3 010,4	4 467,9	5 147,4

Джерело: було створено автором

Аналіз показників використання трудових ресурсів ПрАТ «Північний ГЗК» свідчить про скорочення середньооблікової чисельності працівників з 6 742 осіб у 2022 році до 6 395 осіб у 2025 році. Основними причинами стали оптимізація виробничих процесів, автоматизація окремих операцій та наслідки повномасштабної війни в Україні, які спричинили дефіцит кадрів, мобілізацію частини працівників і міграцію населення.

Фонд оплати праці за досліджуваний період зріс з 1 814 327 тис. грн до 2 973 665 тис. грн. Таке зростання обумовлене підвищенням рівня заробітної плати

в умовах інфляції, збільшенням вартості робочої сили на ринку праці та необхідністю збереження кваліфікованих працівників для забезпечення безперервної роботи підприємства в умовах воєнного стану.

Середньомісячна заробітна плата збільшилася з 22 425 грн у 2022 році до 38 751 грн у 2025 році. Підприємство було змушене підвищувати рівень оплати праці для компенсації зростання вартості життя, підтримання мотивації персоналу та утримання спеціалістів, які мають критичне значення для виробничого процесу. Крім того, на збільшення заробітної плати вплинуло зростання попиту на кваліфіковані кадри у промисловому секторі.

Чистий дохід підприємства протягом досліджуваного періоду зріс більш ніж удвічі – з 13 835 005 тис. грн до 32 917 622 тис. грн. Це стало результатом збільшення обсягів реалізації продукції, поступового відновлення виробничої діяльності після скорочення роботи у 2022 році та адаптації підприємства до нових логістичних і ринкових умов функціонування в період війни.

Продуктивність праці зросла з 2 052,4 тис. грн на одного працівника до 5 147,4 тис. грн на одного працівника. Така динаміка пояснюється одночасним збільшенням доходу підприємства та скороченням чисельності персоналу. Крім того, підприємство активізувало заходи з модернізації виробництва, підвищення ефективності використання обладнання та вдосконалення організації праці, що дозволило отримувати більший результат від роботи кожного працівника.

2.2. Розробка інвестиційного проєкту для ПРАТ «ПВНГЗК» та обґрунтування доцільності його впровадження

Ефективність функціонування сучасних гірничодобувних підприємств значною мірою залежить від рівня технічного оснащення виробництва, ефективності використання ресурсів та здатності своєчасно реагувати на зміни

зовнішнього середовища. В умовах посилення конкуренції на світовому ринку залізорудної сировини, зростання цін на енергоресурси та необхідності дотримання високих стандартів якості продукції особливого значення набуває реалізація інвестиційних проєктів, спрямованих на модернізацію виробничих потужностей та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Проведений аналіз діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» засвідчив позитивну динаміку розвитку підприємства протягом 2022–2025 років. Зокрема, спостерігається зростання обсягів видобутку залізної руди, виробництва концентрату та окатишів, збільшення чистого доходу від реалізації продукції, а також підвищення продуктивності праці. Разом із тим, поряд із позитивними тенденціями було виявлено низку проблем, які можуть негативно впливати на подальший розвиток підприємства та потребують вирішення шляхом впровадження інвестиційних заходів.

Однією з ключових проблем є *стійке зростання собівартості реалізованої продукції*. За досліджуваний період її величина збільшилася більш ніж удвічі, що обумовлено підвищенням вартості енергоресурсів, паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, ремонтних робіт та інших виробничих ресурсів. Для гірничо-збагачувальних підприємств значну частку витрат становлять витрати на електроенергію та експлуатацію обладнання, тому використання морально застарілої техніки призводить до додаткових витрат та зниження економічної ефективності виробництва.

Важливою проблемою також є *значне зростання операційних витрат підприємства*. Аналіз показав, що сукупні операційні витрати за останні роки зросли більш ніж у два рази. Така тенденція пояснюється не лише збільшенням виробничих обсягів, а й підвищенням витрат на обслуговування обладнання, оплату праці, логістику та забезпечення безперервності виробничих процесів. Подальше зростання витрат без відповідного підвищення ефективності

виробництва може призвести до зниження рівня прибутковості підприємства та погіршення його конкурентних позицій на ринку.

Незважаючи на зростання продуктивності праці, для забезпечення подальшого розвитку підприємства існує необхідність *підвищення ефективності використання виробничих ресурсів та збільшення обсягів виробництва без суттєвого нарощування чисельності персоналу*. В умовах дефіциту кваліфікованих кадрів, викликаного наслідками воєнного стану та демографічними процесами, особливого значення набуває автоматизація виробничих процесів та впровадження сучасних технологічних рішень, які дозволять забезпечити зростання продуктивності обладнання та праці.

Крім того, одним із пріоритетних напрямів розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» є *модернізація виробничих потужностей*. Підприємство вже реалізує заходи щодо оновлення обладнання, підвищення енергоефективності та впровадження сучасних технологій управління виробництвом. Проте подальше зміцнення конкурентних переваг підприємства потребує реалізації нових інвестиційних проєктів, спрямованих на технічне переоснащення виробничих підрозділів та впровадження інноваційних рішень.

Отже, виявлені проблеми, пов'язані зі зростанням собівартості продукції, збільшенням операційних витрат, необхідністю підвищення продуктивності виробництва та подальшою модернізацією виробничих потужностей, обумовлюють доцільність розробки та впровадження інвестиційного проєкту на ПрАТ «Північний ГЗК». Реалізація такого проєкту дозволить підвищити ефективність діяльності підприємства, зміцнити його конкурентні позиції та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

З метою підвищення ефективності виробничої діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» пропонується **реалізація інвестиційного проєкту «Модернізація дробильно-збагачувального комплексу шляхом впровадження енергоефективного обладнання та автоматизованої системи управління**

виробничими процесами». Реалізація даного проєкту спрямована на зниження виробничих витрат, підвищення продуктивності обладнання та забезпечення стабільного розвитку підприємства в умовах зростаючої конкуренції на ринку залізорудної продукції.

Основною метою проєкту є підвищення ефективності виробництва залізорудного концентрату та окатишів шляхом технічного переоснащення виробничих потужностей, зниження енергоємності виробничих процесів та покращення використання наявних ресурсів підприємства. Досягнення поставленої мети дозволить зміцнити конкурентні позиції підприємства та забезпечити зростання його фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Для досягнення визначеної мети передбачається виконання низки завдань. Зокрема, планується заміна частини застарілого обладнання на сучасні енергоефективні установки, впровадження автоматизованої системи моніторингу та управління виробничими процесами, зниження витрат електроенергії та експлуатаційних витрат, підвищення продуктивності дробильно-збагачувального комплексу, а також покращення контролю за якістю виробленої продукції.

Об'єктом інвестування виступає дробильно-збагачувальний комплекс ПрАТ «Північний ГЗК», який забезпечує підготовку та переробку залізорудної сировини. Саме на цьому етапі виробничого процесу формується значна частина витрат підприємства, пов'язаних зі споживанням електроенергії, технічним обслуговуванням обладнання та забезпеченням безперервності виробництва.

Термін реалізації інвестиційного проєкту становить один рік. Протягом цього періоду планується здійснити закупівлю обладнання, виконати монтажні та пусконаладжувальні роботи, впровадити автоматизовану систему управління виробничими процесами, провести навчання персоналу та ввести модернізований комплекс в експлуатацію.

Рис. 2.4. Модернізація дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК»

Фінансування проєкту пропонується здійснювати за рахунок власних та залучених коштів підприємства. Основним джерелом фінансування будуть виступати нерозподілений прибуток підприємства та амортизаційні відрахування. Додатково можуть бути використані банківські кредити або інші форми довгострокового фінансування, що дозволить забезпечити своєчасну реалізацію проєкту без суттєвого навантаження на поточну господарську діяльність підприємства.

Очікується, що впровадження запропонованого інвестиційного проєкту забезпечить скорочення виробничих витрат, підвищення продуктивності обладнання, зменшення енерговитрат та зростання прибутковості діяльності ПрАТ «Північний ГЗК». Це створить передумови для подальшого розвитку

підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на внутрішньому й зовнішньому ринках.

Запропонований інвестиційний проєкт передбачає модернізацію дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК» шляхом впровадження сучасного енергоефективного обладнання та автоматизованої системи управління виробничими процесами. Основна ідея проєкту полягає у переході від використання частково застарілих виробничих потужностей до сучасних технологічних рішень, які забезпечують більш ефективне використання ресурсів та підвищення результативності виробництва.

На початковому етапі виробничого процесу здійснюється видобуток залізної руди, після чого вона надходить на стадії дроблення, подрібнення та збагачення. У чинній системі експлуатація обладнання супроводжується значними витратами електроенергії, високими витратами на технічне обслуговування та ремонти, а також недостатнім рівнем автоматизації виробничих процесів. У результаті формується низка проблем, серед яких зношеність обладнання, високе енергоспоживання, недостатня продуктивність окремих виробничих ланок та зростання операційних витрат.

У межах реалізації інвестиційного проєкту пропонується встановлення сучасних дробильних установок, енергоефективного обладнання для подрібнення та вдосконалених систем збагачення залізорудної сировини. Це дозволить підвищити ефективність усіх етапів технологічного процесу та забезпечити виробництво концентрату більш високої якості при менших витратах ресурсів.

Ключовим елементом проєкту є впровадження автоматизованої системи управління виробничими процесами. Дана система забезпечуватиме постійний моніторинг роботи обладнання в режимі реального часу, автоматичний збір і аналіз виробничих даних, контроль технологічних параметрів та оперативне управління виробничими процесами. Використання сучасних цифрових

технологій дозволить своєчасно виявляти відхилення в роботі обладнання, знижувати ризик аварійних простоїв та оптимізувати використання виробничих ресурсів.

Важливою складовою проєкту є навчання персоналу та підвищення рівня його професійних компетенцій. Працівники отримають необхідні знання щодо експлуатації нового обладнання та роботи з автоматизованими системами управління. Це сприятиме більш ефективному використанню технічних можливостей модернізованого комплексу та підвищенню продуктивності праці.

Очікується, що впровадження інвестиційного проєкту забезпечить суттєве покращення техніко-економічних показників діяльності підприємства. Зокрема, прогнозується зниження енергоспоживання на 15–20 %, що дозволить скоротити витрати на електроенергію та зменшити собівартість виробництва продукції. Завдяки модернізації обладнання та автоматизації процесів очікується підвищення продуктивності виробництва на 20–25 %, що створить можливість для збільшення обсягів випуску концентрату та окатишів без суттєвого розширення виробничих потужностей.

Крім того, реалізація проєкту сприятиме скороченню операційних витрат за рахунок зменшення витрат на ремонт і технічне обслуговування обладнання, підвищенню надійності виробничих процесів та покращенню якості готової продукції. Додатковим результатом стане підвищення екологічної ефективності діяльності підприємства завдяки більш раціональному використанню енергетичних ресурсів та зменшенню негативного впливу виробництва на навколишнє середовище.

Дані таблиці 2.5 відображають основні етапи реалізації інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК». Послідовність заходів сформована таким чином, щоб забезпечити безперервність виробничого процесу та мінімізувати ризики під час

Таблиця 2.5

Основні заходи інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК»

№	Захід	Зміст робіт	Термін виконання
1	Технічне обстеження обладнання	Проведення аудиту існуючого дробильно-збагачувального комплексу та підготовка технічного завдання	1 місяць
2	Закупівля енергоефективного обладнання	Придбання сучасних дробарок, насосного обладнання та систем автоматизації	2 місяці
3	Демонтаж застарілого обладнання	Виведення з експлуатації зношених виробничих агрегатів	1 місяць
4	Монтаж нового обладнання	Встановлення та підключення нового технологічного обладнання	3 місяці
5	Впровадження автоматизованої системи управління	Інтеграція систем моніторингу, контролю та збору виробничих даних	2 місяці
6	Навчання персоналу	Підготовка операторів та інженерно-технічного персоналу	1 місяць
7	Пусконаладжувальні роботи	Тестування обладнання та введення комплексу в експлуатацію	1 місяць

Джерело: було створено автором

впровадження нового обладнання. Реалізація проєкту розпочинається з проведення технічного обстеження виробничих потужностей та підготовки технічної документації, що дозволяє визначити необхідні напрями модернізації та обрати оптимальні технологічні рішення. Наступними етапами є закупівля сучасного обладнання, демонтаж застарілих виробничих агрегатів та встановлення нових технічних засобів.

Особлива увага приділяється впровадженню автоматизованої системи управління виробничими процесами, яка забезпечить оперативний контроль за роботою обладнання та підвищить ефективність використання ресурсів підприємства. Завершальними етапами проєкту виступають навчання персоналу

та проведення пусконаладжувальних робіт, що дозволить забезпечити безпечну та ефективну експлуатацію модернізованого комплексу. Комплексна реалізація зазначених заходів створить умови для підвищення продуктивності виробництва, зниження експлуатаційних витрат та покращення конкурентних позицій ПрАТ «Північний ГЗК» на ринку залізорудної продукції.

Таблиця 2.6

Обсяг інвестиційних витрат на реалізацію проєкту

Стаття витрат	Сума, тис. грн
Придбання дробильного обладнання	84 735,6
Закупівля енергоефективних електродвигунів та насосів	21 468,4
Автоматизована система управління виробничими процесами (SCADA)	17 824,9
Демонтаж застарілого обладнання	4 286,7
Монтаж та підключення нового обладнання	12 957,3
Навчання та підготовка персоналу	1 684,5
Пусконаладжувальні роботи	2 916,8
Резерв на непередбачені витрати	3 742,1
Разом	149 616,3

Джерело: було створено автором

Загальний обсяг інвестиційних витрат на реалізацію проєкту становить 149 616,3 тис. грн. Найбільшу частку в структурі інвестицій займають витрати на придбання нового дробильного обладнання (56,6 %) та впровадження енергоефективних технологій (14,3 %). Значний обсяг коштів також спрямовується на автоматизацію виробничих процесів, що відповідає сучасним тенденціям цифрової трансформації промислових підприємств. Запропонована структура інвестицій дозволить забезпечити комплексну модернізацію дробильно-збагачувального комплексу та створити передумови для підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Північний ГЗК».

Очікувані результати реалізації інвестиційного проєкту

Реалізація інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК» дозволить отримати низку економічних, виробничих та організаційних результатів, які позитивно вплинуть на ефективність діяльності підприємства.

1. Зниження енергоспоживання на 15–20 %.

Використання сучасного енергоефективного обладнання дасть можливість скоротити витрати електроенергії на основних виробничих операціях. Це сприятиме зменшенню витрат на енергоресурси та зниженню собівартості виробництва залізорудної продукції.

2. Підвищення продуктивності виробництва на 20–25 %.

Модернізація технологічного обладнання та впровадження автоматизованої системи управління забезпечать більш ефективне використання виробничих потужностей, скорочення часу простоїв та збільшення обсягів переробки сировини.

3. Скорочення операційних витрат на 10–12 %.

Зменшення потреби у ремонтних роботах, скорочення витрат на технічне обслуговування обладнання та оптимізація виробничих процесів дозволять знизити загальний рівень операційних витрат підприємства.

4. Покращення якості готової продукції.

Застосування сучасних технологій дроблення та збагачення руди забезпечить більш стабільні характеристики залізорудного концентрату та окатишів, що сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

5. Підвищення надійності виробничих процесів.

Оновлення обладнання та використання систем автоматичного моніторингу дозволять зменшити кількість аварійних зупинок виробництва, скоротити тривалість простоїв та забезпечити стабільність роботи підприємства.

6. Зростання продуктивності праці персоналу.

Автоматизація виробничих процесів та впровадження сучасних засобів управління дадуть змогу підвищити ефективність роботи працівників і забезпечити збільшення обсягів виробництва без суттєвого розширення чисельності персоналу.

7. Підвищення екологічної ефективності діяльності підприємства.

Скорочення споживання енергетичних ресурсів та використання сучасного обладнання сприятимуть зменшенню негативного впливу виробництва на навколишнє середовище та відповідатимуть сучасним вимогам екологічної безпеки.

8. Зростання прибутковості та конкурентоспроможності підприємства.

Комплексний ефект від зниження витрат, підвищення продуктивності та покращення якості продукції забезпечить збільшення фінансових результатів діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» та зміцнення його позицій на ринку залізорудної сировини.

Таким чином, реалізація запропонованого інвестиційного проєкту створить умови для підвищення ефективності виробничої діяльності ПрАТ «Північний ГЗК», забезпечить скорочення витрат, збільшення обсягів виробництва та покращення фінансових результатів підприємства в довгостроковій перспективі.

2.3. Економічна оцінка ефективності запропонованого інвестиційного проєкту

У сучасних умовах розвитку гірничодобувної промисловості особливого значення набуває впровадження інвестиційних проєктів, спрямованих на модернізацію виробничих потужностей, підвищення енергоефективності та автоматизацію технологічних процесів. Для підприємств гірничо-металургійного комплексу інвестиції виступають важливим інструментом забезпечення стабільного розвитку, зміцнення конкурентних позицій на ринку та підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Водночас прийняття рішення щодо реалізації будь-якого інвестиційного проєкту потребує обґрунтування його економічної доцільності та оцінки очікуваних результатів.

Для ПрАТ «Північний ГЗК» запропоновано інвестиційний проєкт модернізації дробильно-збагачувального комплексу, який передбачає впровадження сучасного енергоефективного обладнання та автоматизованої системи управління виробничими процесами (SCADA). Реалізація зазначеного проєкту сприятиме скороченню виробничих витрат, зниженню енергоспоживання, підвищенню продуктивності праці та покращенню якості готової продукції. Крім того, модернізація дозволить зменшити кількість технологічних простоїв та підвищити рівень контролю за виробничими процесами.

У зв'язку з цим важливим етапом дослідження є проведення економічної оцінки ефективності запропонованого інвестиційного проєкту. Така оцінка дає можливість визначити очікуваний економічний ефект від його реалізації, розрахувати термін окупності інвестицій, рівень рентабельності вкладених коштів та оцінити загальну інвестиційну привабливість проєкту. Отримані результати є основою для обґрунтування доцільності впровадження

запропонованих заходів та визначення їхнього впливу на подальший розвиток підприємства.

Загальний обсяг інвестицій становить:

$$I = 149\,616,3 \text{ тис. грн}$$

Згідно з проектом очікується:

- зниження енергоспоживання на 15–20%;
- скорочення операційних витрат на 10–12%;
- підвищення продуктивності на 20–25%.

Для розрахунків приймемо середні значення:

- зниження енергоспоживання – 17%;
- скорочення операційних витрат – 11%;
- зростання продуктивності – 22%.

Таблиця 2.7

Розрахунок річної економії витрат від реалізації проекту

Показник	Значення, тис. грн
Операційні витрати у 2025 р.	40 388 451
Скорочення витрат, %	0,4
Річна економія витрат	4 442 730

Джерело: було створено автором

$$E_v = 40388451 * \frac{0,4}{100} = 161554 \text{ тис. грн.}$$

Отже, очікувана економія операційних витрат становить 161554 тис. грн на рік.

Розрахунок додаткового прибутку від зростання продуктивності

У 2025 році:

- чистий дохід = 32 917 622 тис. грн;
- валовий прибуток = 8 778 843 тис. грн.

Рентабельність продажів:

$$R = \frac{8778843}{32917622} * 100 = 26,67 \%$$

Прогнозоване зростання продуктивності:

1,6 %

Додатковий дохід:

$$D_d = 32917622 * 0,016 = 526682 \text{ тис. грн.}$$

Додатковий прибуток:

$$P_d = 526682 * 0,2667 = 140490 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 2.8

Прогноз додаткового прибутку від реалізації проєкту

Показник	Значення, тис. грн
Чистий дохід 2025 р.	32 917 622
Зростання продуктивності	1,6 %
Додатковий дохід	526 682
Рентабельність продажів	26,67 %
Додатковий прибуток	140 490

Джерело: було створено автором

Розрахунок річного економічного ефекту

$$E_p = E_v + P_d$$

$$E_p = 161554 + 140490 = 302044 \text{ тис. грн.}$$

Отже, річний економічний ефект становить: 302 044 тис. грн.

Розрахунок терміну окупності

$$T_{ок} = \frac{149616,3}{302\,044} = 0,5 \text{ року, або приблизно 6 місяців}$$

Розрахунок рентабельності інвестицій

$$ROI = \frac{302044}{149616,3} * 100 = 201,9 \%$$

Таблиця 2.9

Показники економічної ефективності інвестиційного проєкту

Показник	Значення
Загальний обсяг інвестицій, тис. грн	149 616,3
Річна економія витрат, тис. грн	161 554
Додатковий прибуток, тис. грн	140 490
Річний економічний ефект, тис. грн	302 044
Термін окупності, років	0,5
Термін окупності, місяців	5,95
Рентабельність інвестицій, %	201,9

Джерело: було створено автором

Проведена економічна оцінка інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу ПрАТ «Північний ГЗК» підтвердила його високу ефективність та доцільність впровадження. Результати розрахунків показали, що завдяки використанню енергоефективного обладнання та автоматизованої системи управління виробничими процесами підприємство зможе щорічно отримувати економію витрат у розмірі 161 554 тис. грн. Це сприятиме зниженню собівартості продукції, більш раціональному використанню ресурсів та підвищенню загальної ефективності виробничої діяльності.

Крім скорочення витрат, реалізація проєкту забезпечить зростання продуктивності виробництва та збільшення обсягів реалізації продукції. Розрахунки показали, що додатковий прибуток від підвищення ефективності роботи виробничого комплексу становитиме 140 490 тис. грн на рік. Загальний річний економічний ефект від впровадження проєкту очікується на рівні 302 044 тис. грн, що свідчить про значний позитивний вплив запропонованих заходів на фінансові результати діяльності підприємства.

Важливим показником ефективності проєкту є термін його окупності, який становить близько 0,5 року або майже 6 місяців. Рентабельність інвестицій досягає 201,9 %, що характеризує проєкт як економічно вигідний та інвестиційно привабливий. Отримані результати підтверджують, що модернізація дробильно-збагачувального комплексу дозволить ПрАТ «Північний ГЗК» зміцнити конкурентні позиції на ринку, підвищити прибутковість діяльності та створити передумови для стабільного довгострокового розвитку підприємства.

РОЗДІЛ III. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційної діяльності підприємства

У сучасних умовах господарювання інвестиційна діяльність є одним із ключових факторів забезпечення стабільного розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та зміцнення ринкових позицій. Реалізація інвестиційних проєктів дозволяє підприємствам оновлювати виробничі потужності, впроваджувати сучасні технології, підвищувати ефективність використання ресурсів та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Особливого значення інвестиції набувають для підприємств гірничо-металургійного комплексу, діяльність яких потребує значних капіталовкладень у модернізацію обладнання та розвиток виробничої інфраструктури.

Ефективність інвестиційної діяльності значною мірою залежить від умов функціонування підприємства та впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Зовнішні фактори формуються під впливом економічної ситуації в країні, державної інвестиційної політики, рівня розвитку технологій, ринкової кон'юнктури та соціально-політичних умов. Водночас внутрішнє середовище характеризується фінансовими можливостями підприємства, станом його виробничого потенціалу, кадровими ресурсами, рівнем технічного розвитку та організацією управління. Комплексне дослідження цих факторів дозволяє визначити можливості та обмеження для реалізації інвестиційних проєктів.

Для ПрАТ «Північний ГЗК», яке здійснює модернізацію дробильно-збагачувального комплексу шляхом впровадження енергоефективного

обладнання та автоматизованої системи управління виробничими процесами, аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища є важливим етапом формування інвестиційної стратегії. Проведення такого аналізу дає змогу оцінити наявний потенціал підприємства, виявити ключові переваги та ризики реалізації проєкту, а також визначити перспективи подальшого розвитку підприємства в умовах сучасного ринкового середовища.

PEST-АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ПІВНІЧНИЙ ГЗК»

	ФАКТОРИ	ВПЛИВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
P POLITICAL (ПОЛІТИЧНІ) 	- Воєнний стан в Україні та пов'язані з ним ризики - Державна підтримка стратегічних галузей, у т.ч. ГМК - Податкова політика та можливі зміни у законодавстві - Регулювання у сфері надрокористування та екології - Інтеграція України до європейського економічного простору	- Підвищує ризики реалізації проєктів (логістичні, безпекові, фінансові) - Можливість отримання державних програм підтримки та пільг - Зміни податкового законодавства впливають на прибутковість проєктів - Необхідність дотримання екологічних вимог потребує додаткових витрат - Євроінтеграція відкриває доступ до нових ринків та інвестиційних ресурсів
E ECONOMIC (ЕКОНОМІЧНІ) 	- Інфляція та макроекономічна нестабільність - Коливання валютного курсу - Вартість кредитних ресурсів та доступність фінансування - Світові ціни на залізорудну сировину та окатиші - Економічне зростання та ділова активність у країні	- Інфляція збільшує вартість проєкту та операційні витрати - Коливання курсу впливають на вартість імпортного обладнання та запчастин - Висока вартість кредитів може ускладнювати залучення фінансування - Зростання цін на продукцію підвищує дохідність інвестиційного проєкту - Економічне відновлення сприяє зростанню попиту та інвестицій
S SOCIAL (СОЦІАЛЬНІ) 	- Демографічна ситуація та міграція населення - Дефіцит кваліфікованих кадрів у промисловості - Рівень заробітної плати та соціальні очікування працівників - Безпека праці та умови роботи - Підвищення вимог суспільства до екологічної відповідальності бізнесу	- Відтік населення створює дефіцит робочої сили - Необхідність інвестувати у навчання та утримання персоналу - Зростання витрат на оплату праці впливає на собівартість продукції - Покращення умов праці підвищує продуктивність та знижує плинність кадрів - Соціальна та екологічна відповідальність покращує репутацію підприємства
T TECHNOLOGICAL (ТЕХНОЛОГІЧНІ) 	- Розвиток технологій збагачення та переробки руди - Автоматизація та цифровізація виробничих процесів - Впровадження енергоефективного обладнання - Інновації у сфері управління та моніторингу виробництва - Доступність сучасного обладнання та технологічних рішень	- Сучасні технології підвищують продуктивність та якість продукції - Автоматизація знижує операційні витрати та вплив людського фактора - Енергоефективне обладнання зменшує споживання ресурсів і витрати - Цифрові системи забезпечують оперативний контроль і управління - Доступ до інновацій підвищує конкурентоспроможність підприємства

Рис. 3.1. PEST-аналіз факторів інвестиційної діяльності ПрАТ «ПівнічнийГЗК»

Проведений PEST-аналіз показав, що найбільший вплив на інвестиційну діяльність ПрАТ «Північний ГЗК» здійснюють політичні та економічні фактори. Воєнний стан в Україні, зміни у податковому законодавстві та підвищені вимоги до екологічної безпеки створюють додаткові ризики реалізації інвестиційних

проектів. Водночас інтеграція України до європейського економічного простору відкриває нові можливості для залучення інвестицій та розширення ринків збуту продукції підприємства.

Серед економічних факторів найбільше значення мають інфляційні процеси, коливання валютного курсу та висока вартість кредитних ресурсів. Оскільки реалізація проекту модернізації передбачає закупівлю сучасного обладнання, частина якого може бути імпортного походження, зміни валютного курсу безпосередньо впливають на обсяг необхідних інвестицій. Разом із тим зростання попиту на залізорудну продукцію та поступове відновлення економічної активності створюють сприятливі умови для підвищення ефективності інвестиційних вкладень.

Соціальні фактори пов'язані насамперед із дефіцитом кваліфікованих кадрів, викликаним міграційними процесами та наслідками воєнного стану. Для забезпечення стабільної роботи модернізованого виробництва підприємству необхідно приділяти увагу підвищенню кваліфікації працівників, удосконаленню умов праці та розвитку системи мотивації персоналу. Це сприятиме збереженню кадрового потенціалу та підвищенню продуктивності праці.

Технологічні фактори мають найбільш позитивний вплив на реалізацію запропонованого інвестиційного проекту. Розвиток автоматизованих систем управління, цифрових технологій та енергоефективного обладнання створює можливості для скорочення виробничих витрат, підвищення продуктивності та покращення якості продукції. Саме використання сучасних технологічних рішень є основою модернізації дробильно-збагачувального комплексу та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності ПрАТ «Північний ГЗК».

SWOT-АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ПІВНІЧНИЙ ГЗК»

 СИЛЬНІ СТОРОНИ (STRENGTHS) • Значні виробничі потужності та сировинна база • Стабільне зростання обсягів виробництва та реалізації продукції • Наявність досвіду реалізації інвестиційних проєктів • Вхідження до групи «Метінвест» та доступ до інвестиційних ресурсів • Кваліфікований персонал та розвинена система управління • Сучасна виробнича інфраструктура та логістичні можливості • Висока якість продукції та наявність постійних споживачів	 СЛАБКІ СТОРОНИ (WEAKNESSES) • Висока енергоемність виробництва • Значний рівень зносу окремого виробничого обладнання • Висока залежність від зовнішніх джерел фінансування • Значна частка операційних витрат у структурі витрат • Залежність від цін на енергоносії та логістичних витрат • Обмеженість оборотних коштів для фінансування проєктів • Недостатній рівень автоматизації окремих процесів
 МОЖЛИВОСТІ (OPPORTUNITIES) • Впровадження сучасних енергоефективних технологій • Автоматизація та цифровізація виробничих процесів • Зростання попиту на якісну залізорудну продукцію • Розширення експорту на європейські ринки • Залучення міжнародних інвестицій та грантових програм • Державна підтримка інвестиційних та енергоефективних проєктів • Підвищення продуктивності та зниження собівартості продукції	 ЗАГРОЗИ (THREATS) • Воєнні ризики та безпекові обмеження • Інфляційні процеси та нестабільність валютного курсу • Коливання світових цін на залізорудну сировину • Ускладнення логістичних маршрутів • Посилення екологічних вимог та регуляторного контролю • Конкуренція з боку міжнародних виробників • Можливе зниження попиту на світових ринках

Рис.3.2. SWOT-аналіз інвестиційної діяльності ПрАТ «ПівнічнийГЗК»

Проведений SWOT-аналіз показав, що ПрАТ «Північний ГЗК» має значний потенціал для реалізації інвестиційних проєктів завдяки наявності потужної виробничої бази, достатнього ресурсного забезпечення та підтримки групи «Метінвест». Позитивним фактором є стабільне зростання обсягів виробництва та реалізації продукції, що підтверджує наявність фінансових передумов для здійснення модернізації виробничих потужностей. Водночас підприємство володіє значним кадровим потенціалом та досвідом реалізації масштабних виробничих проєктів, що сприяє успішному впровадженню інноваційних рішень.

Разом із сильними сторонами було виявлено низку внутрішніх проблем, які стримують подальше підвищення ефективності діяльності підприємства. До них належать висока енергоемність виробництва, значний рівень зносу окремих виробничих фондів, а також зростання операційних витрат. Саме ці фактори обґрунтовують необхідність реалізації інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу та впровадження сучасних енергоефективних технологій.

Аналіз зовнішнього середовища свідчить про наявність значних можливостей для розвитку підприємства, пов'язаних із цифровізацією

виробництва, автоматизацією технологічних процесів та зростанням попиту на якісну залізорудну продукцію. Водночас суттєвими загрозами залишаються воєнні ризики, нестабільність економічної ситуації, інфляційні процеси та коливання світових цін на залізорудну сировину. Тому для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємству необхідно максимально використовувати наявні можливості та мінімізувати вплив зовнішніх загроз шляхом реалізації інвестиційних заходів.

МАТРИЦЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ SWOT		
	МОЖЛИВОСТІ (O)	ЗАГРОЗИ (T)
СИЛЬНІ СТОРОНИ (S) 	SO-СТРАТЕГІЯ Використання виробничого потенціалу, фінансових можливостей та підтримки групи «Метінвест» для впровадження енергоефективного обладнання, автоматизації процесів та розширення ринків збуту, що забезпечить зростання ефективності та прибутковості.	ST-СТРАТЕГІЯ Використання фінансової стійкості, досвіду управління та ресурсів групи «Метінвест» для мінімізації впливу воєнних, логістичних та ринкових ризиків, забезпечення безперервності виробництва та стабільності поставок.
СЛАБКІ СТОРОНИ (W) 	WO-СТРАТЕГІЯ Модернізація застарілого обладнання, зниження енерговитрат та підвищення ефективності шляхом залучення інвестицій, державних програм та впровадження цифрових технологій.	WT-СТРАТЕГІЯ Оптимізація витрат, підвищення енергоефективності, зниження залежності від зовнішнього фінансування та пошук альтернативних ринків збуту для зменшення впливу зовнішніх загроз.

Рис. 3.3. Матриця стратегічних рішень SWOT

Матриця SWOT дозволила визначити найбільш доцільні напрями подальшого розвитку інвестиційної діяльності ПрАТ «Північний ГЗК». Найбільш перспективною для підприємства є SO-стратегія, яка передбачає використання наявних сильних сторін для реалізації зовнішніх можливостей. Значний виробничий потенціал, підтримка групи «Метінвест» та наявність фінансових ресурсів створюють сприятливі умови для впровадження сучасного енергоефективного обладнання, автоматизації виробничих процесів та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Важливим напрямом також є WO-стратегія, яка орієнтована на усунення внутрішніх недоліків шляхом використання зовнішніх можливостей. Реалізація інвестиційного проєкту модернізації дозволить знизити енергоємність виробництва, скоротити операційні витрати та підвищити рівень автоматизації

виробничих процесів. Це сприятиме зміцненню конкурентних переваг підприємства та підвищенню його інвестиційної привабливості.

Стратегії ST та WT спрямовані на зниження впливу зовнішніх загроз та мінімізацію ризиків функціонування підприємства. Їх реалізація передбачає підвищення фінансової стійкості, оптимізацію витрат, диверсифікацію ринків збуту та зменшення залежності від зовнішніх факторів. Отже, результати матриці SWOT підтверджують доцільність реалізації запропонованого інвестиційного проєкту та свідчать про те, що найбільш ефективною для ПрАТ «Північний ГЗК» є стратегія активного розвитку на основі модернізації виробництва та впровадження інноваційних технологій.

У результаті проведеного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища інвестиційної діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» встановлено, що підприємство має достатній потенціал для реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Наявність значної виробничої бази, стабільних фінансових результатів, кваліфікованого персоналу та підтримки з боку групи «Метінвест» формують сприятливі передумови для подальшого технічного та технологічного розвитку підприємства.

PEST-аналіз показав, що на інвестиційну діяльність підприємства суттєво впливають як позитивні, так і негативні фактори зовнішнього середовища. Найбільшими ризиками залишаються воєнний стан, інфляційні процеси, валютні коливання та нестабільність світових ринків залізорудної продукції. Водночас розвиток сучасних технологій, цифровізація виробництва та можливість залучення інвестиційних ресурсів створюють додаткові можливості для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Результати SWOT-аналізу дозволили визначити ключові сильні та слабкі сторони ПрАТ «Північний ГЗК», а також оцінити перспективи його подальшого розвитку. Встановлено, що основними перевагами підприємства є потужний виробничий потенціал, наявність ресурсної бази та можливість впровадження

інноваційних технологій, тоді як основними проблемами залишаються високий рівень енерговитрат і необхідність модернізації окремих виробничих потужностей.

Побудована матриця SWOT підтвердила доцільність реалізації інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу. Найбільш ефективною для підприємства є SO-стратегія розвитку, яка передбачає використання наявних сильних сторін для реалізації зовнішніх можливостей. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню продуктивності праці, скороченню виробничих витрат, зміцненню конкурентних позицій підприємства та забезпеченню його довгострокового економічного розвитку.

3.2. Формування інвестиційної стратегії та визначення пріоритетних напрямів розвитку

У сучасних умовах господарювання ефективність функціонування промислових підприємств значною мірою залежить від здатності своєчасно здійснювати інвестиційну діяльність та впроваджувати сучасні технологічні рішення. Постійне зростання конкуренції, необхідність підвищення продуктивності праці, скорочення виробничих витрат і забезпечення високої якості продукції зумовлюють потребу у формуванні довгострокової інвестиційної стратегії, яка визначає основні напрями розвитку підприємства та механізми досягнення поставлених цілей.

Результати проведеного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища показали, що ПрАТ «Північний ГЗК» має достатній потенціал для реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на модернізацію виробництва та підвищення ефективності діяльності. Водночас на підприємство впливають численні зовнішні фактори, серед яких економічна нестабільність, воєнні ризики,

коливання цін на сировину та зростання вимог до технологічного рівня виробництва. Це обумовлює необхідність визначення стратегічних пріоритетів інвестиційного розвитку та концентрації ресурсів на найбільш перспективних напрямках діяльності.

Формування інвестиційної стратегії ПрАТ «Північний ГЗК» має бути орієнтоване на забезпечення сталого розвитку підприємства шляхом модернізації виробничих потужностей, впровадження енергоефективного обладнання та цифрових систем управління виробничими процесами. Визначення пріоритетних напрямів розвитку дозволить підвищити конкурентоспроможність підприємства, покращити техніко-економічні показники діяльності та створити передумови для отримання стабільного економічного ефекту від реалізації інвестиційного проєкту.

На основі результатів аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища ПрАТ «Північний ГЗК» виникає необхідність визначення найбільш ефективної інвестиційної стратегії, яка забезпечить досягнення стратегічних цілей підприємства та сприятиме підвищенню його конкурентоспроможності. Вибір інвестиційної стратегії повинен враховувати поточний фінансовий стан підприємства, наявний виробничий потенціал, перспективи розвитку галузі та можливості реалізації інвестиційних проєктів у довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.1

Обґрунтування вибору інвестиційної стратегії ПрАТ «Північний ГЗК»

Альтернативна стратегія	Характеристика	Переваги	Недоліки	Доцільність для ПрАТ «Північний ГЗК»
Стратегія виживання	Спрямована на скорочення витрат, обмеження інвестицій та збереження поточного рівня діяльності	Мінімізація фінансових ризиків, збереження ліквідності	Відсутність розвитку, зростання технічного відставання, втрата конкурентних переваг	Недоцільна
Стратегія стабілізації	Передбачає підтримання існуючих виробничих потужностей та вибіркове	Помірний рівень ризику, збереження стабільності діяльності	Не вирішує проблему зношеності обладнання та	Частково доцільна

Альтернативна стратегія	Характеристика	Переваги	Недоліки	Доцільність для ПрАТ «Північний ГЗК»
	вдосконалення окремих процесів		високої енергоємності виробництва	
Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку	Орієнтована на модернізацію виробництва, впровадження нових технологій та автоматизацію процесів	Підвищення продуктивності, скорочення витрат, зростання конкурентоспроможності, покращення фінансових результатів	Потребує значних капіталовкладень та ефективного управління проєктом	Найбільш доцільна

Джерело: складено автором

Одним із можливих варіантів є стратегія виживання, яка передбачає максимальне скорочення витрат, обмеження інвестиційної діяльності та концентрацію ресурсів на підтриманні поточного функціонування підприємства. Проте для ПрАТ «Північний ГЗК» така стратегія є недоцільною, оскільки підприємство демонструє стабільні виробничі та фінансові показники, має значний потенціал розвитку та потребує подальшого технічного оновлення. Відмова від інвестицій або їх суттєве скорочення може призвести до зниження продуктивності, погіршення конкурентних позицій та втрати можливостей для подальшого розвитку.

Стратегія стабілізації передбачає підтримання досягнутого рівня діяльності шляхом реалізації окремих заходів щодо підвищення ефективності роботи підприємства без значних капіталовкладень. Незважаючи на певні переваги, пов'язані зі зниженням інвестиційних ризиків, така стратегія лише частково відповідає сучасним потребам ПрАТ «Північний ГЗК». Наявність зношеного обладнання, високий рівень енерговитрат та необхідність автоматизації виробничих процесів потребують більш активних дій щодо модернізації виробництва.

З урахуванням результатів проведеного аналізу найбільш доцільною для підприємства є **стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку**, яка належить до стратегій зростання. Її реалізація передбачає модернізацію дробильно-збагачувального комплексу, впровадження енергоефективного обладнання, цифрових технологій та автоматизованих систем управління виробничими процесами. Запропонована стратегія дозволить скоротити виробничі витрати, знизити енергоспоживання, підвищити продуктивність праці та забезпечити подальше зміцнення конкурентних позицій підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Крім того, обрана стратегія повністю відповідає стратегічним цілям ПрАТ «Північний ГЗК» та результатам розробленого інвестиційного проєкту. Враховуючи очікуваний річний економічний ефект у розмірі 302 044 тис. грн, термін окупності 0,5 року та рентабельність інвестицій 201,9 %, реалізація стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку є економічно обґрунтованою та забезпечує створення передумов для сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Побудоване дерево цілей відображає логічну послідовність реалізації інвестиційної стратегії ПрАТ «Північний ГЗК» та демонструє взаємозв'язок між стратегічною метою підприємства, основними напрямками розвитку та конкретними заходами щодо їх досягнення. Центральне місце у структурі займає головна мета, яка полягає у підвищенні ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємства шляхом модернізації виробництва та впровадження інноваційних технологій.

Для досягнення визначеної стратегічної мети сформовано систему взаємопов'язаних цілей, спрямованих на зниження енерговитрат, скорочення виробничих витрат, підвищення продуктивності праці, автоматизацію виробничих процесів та покращення якості продукції. Реалізація зазначених цілей дозволить усунути наявні виробничі обмеження, підвищити ефективність

використання ресурсів і забезпечити зростання економічних результатів діяльності підприємства.

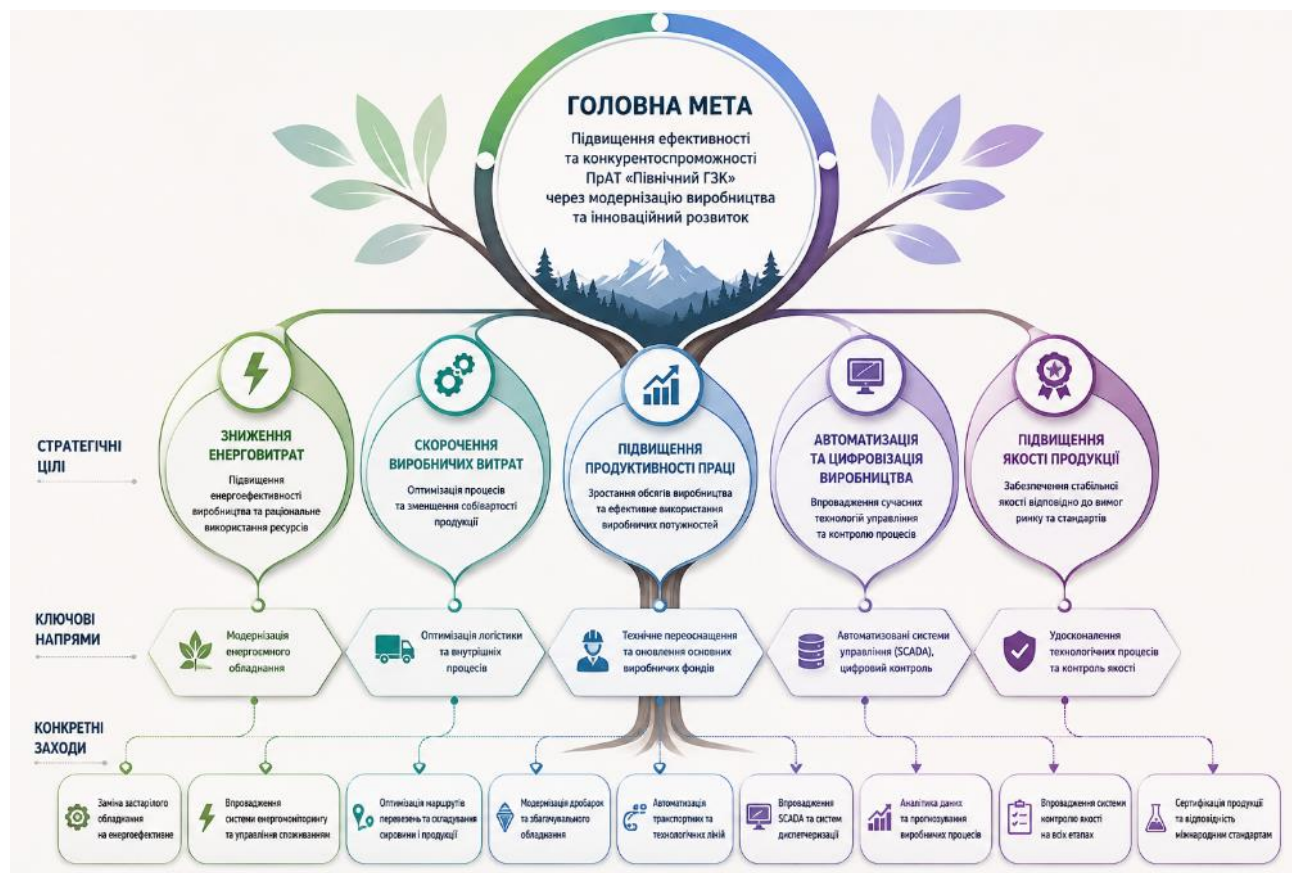

Рис. 3.4. Дерево цілей для ПрАТ «ПівнічГЗК»

Наступний рівень дерева цілей представлений пріоритетними напрямками інвестиційного розвитку, які конкретизують шляхи досягнення стратегічних цілей. До них належать модернізація енергоємного обладнання, оптимізація виробничих і логістичних процесів, технічне переоснащення виробничих потужностей, впровадження автоматизованих систем управління та вдосконалення системи контролю якості. Саме ці напрями є основою реалізації інвестиційного проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу підприємства.

Нижній рівень дерева цілей містить конкретні інвестиційні заходи, реалізація яких забезпечить досягнення запланованих результатів. Впровадження SCADA-системи, модернізація дробильного та збагачувального обладнання,

автоматизація окремих виробничих операцій і застосування сучасних інструментів моніторингу виробничих процесів сприятимуть підвищенню продуктивності, скороченню витрат та покращенню якості продукції. Таким чином, сформоване дерево цілей створює цілісну систему управління інвестиційним розвитком ПрАТ «Північний ГЗК» та забезпечує досягнення довгострокових стратегічних результатів.

У результаті проведеного дослідження було сформовано інвестиційну стратегію ПрАТ «Північний ГЗК», яка відповідає сучасним умовам функціонування підприємства та його стратегічним цілям розвитку. На основі аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища встановлено, що найбільш доцільною для підприємства є стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку, спрямована на модернізацію виробничих потужностей, впровадження сучасних технологій та підвищення ефективності використання ресурсів.

Порівняння альтернативних стратегій показало, що стратегія виживання та стратегія стабілізації не забезпечують необхідних передумов для довгострокового розвитку підприємства. Натомість стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку дозволяє максимально використати наявний виробничий та фінансовий потенціал ПрАТ «Північний ГЗК», усунути існуючі технологічні обмеження та створити умови для підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку залізорудної продукції.

У процесі формування інвестиційної стратегії були визначені ключові пріоритетні напрями розвитку підприємства, серед яких модернізація виробничого обладнання, підвищення енергоефективності, автоматизація технологічних процесів, цифровізація систем управління та вдосконалення контролю якості продукції. Реалізація зазначених напрямів дозволить скоротити виробничі витрати, підвищити продуктивність праці, забезпечити стабільність виробничих процесів та покращити техніко-економічні показники діяльності підприємства.

Розроблене дерево цілей забезпечило систематизацію стратегічних і тактичних завдань інвестиційного розвитку та визначило конкретні заходи щодо їх досягнення. Таким чином, сформована інвестиційна стратегія створює організаційно-економічну основу для успішної реалізації проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу, забезпечує отримання значного економічного ефекту та сприятиме сталому розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» у довгостроковій перспективі.

3.3. Удосконалення механізму управління інвестиційними проєктами підприємства

В умовах високої конкуренції та постійних змін зовнішнього середовища ефективне управління інвестиційними проєктами є одним із ключових чинників забезпечення стабільного розвитку підприємства. Для ПрАТ «Північний ГЗК» реалізація проєкту модернізації дробильно-збагачувального комплексу потребує застосування сучасних підходів до управління інвестиційною діяльністю, які дозволять забезпечити своєчасне виконання запланованих заходів, ефективне використання ресурсів та досягнення очікуваних економічних результатів. Саме тому важливим напрямом розвитку підприємства є вдосконалення механізму управління інвестиційними проєктами.

Проведений аналіз показав, що для успішної реалізації інвестиційних проєктів необхідно забезпечити чітку координацію між усіма структурними підрозділами підприємства. На практиці реалізація великих інвестиційних програм часто супроводжується проблемами узгодження дій між виробничими, технічними, фінансовими та управлінськими службами. Це може призводити до затримок у виконанні робіт, перевищення кошторису та зниження загальної ефективності проєкту. Тому одним із першочергових заходів удосконалення

механізму управління є створення єдиного центру координації інвестиційних проєктів.

Для забезпечення ефективного управління проєктом модернізації доцільно впровадити проєктний підхід до управління. Його сутність полягає у формуванні спеціальної проєктної групи, яка відповідатиме за планування, організацію, реалізацію та контроль виконання інвестиційних заходів. До складу такої групи повинні входити представники виробничих, технічних, фінансових та інформаційних підрозділів. Це дозволить оперативно приймати управлінські рішення та забезпечувати ефективну взаємодію між усіма учасниками проєкту.

Особливе значення для підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами має вдосконалення системи планування. Планування повинно охоплювати всі етапи реалізації проєкту — від розроблення технічної документації та закупівлі обладнання до його монтажу, введення в експлуатацію та оцінки отриманих результатів. Для кожного етапу необхідно визначити конкретні терміни виконання, відповідальних осіб, необхідні ресурси та очікувані результати. Такий підхід дозволить уникнути неузгодженості дій та підвищити керованість проєкту.

Важливим елементом удосконаленого механізму управління є впровадження цифрових технологій контролю та моніторингу. Використання сучасних інформаційних систем управління проєктами дозволяє здійснювати оперативний контроль за виконанням робіт, використанням фінансових ресурсів та досягненням запланованих показників ефективності. Інтеграція системи управління проєктами з SCADA-системою забезпечить можливість отримання виробничої інформації в режимі реального часу та підвищить якість управлінських рішень.

Окрему увагу необхідно приділити вдосконаленню системи контролю реалізації інвестиційних проєктів. Контроль повинен здійснюватися на всіх стадіях виконання робіт та включати перевірку дотримання календарних

графіків, цільового використання фінансових ресурсів і досягнення запланованих технічних та економічних результатів. Регулярний моніторинг виконання проєкту дозволить своєчасно виявляти відхилення від плану та вживати необхідних коригувальних заходів.

Важливою складовою сучасного механізму управління інвестиційними проєктами є система управління ризиками. Для ПрАТ «Північний ГЗК» найбільш суттєвими ризиками залишаються коливання валютного курсу, інфляційні процеси, зміна вартості обладнання, логістичні обмеження та можливі затримки поставок. З метою зниження негативного впливу цих факторів необхідно здійснювати постійний моніторинг ризиків, формувати резерви фінансових ресурсів та розробляти альтернативні варіанти реалізації окремих етапів проєкту.

Для оцінки ефективності управління інвестиційними проєктами доцільно використовувати систему ключових показників ефективності. До таких показників можна віднести рівень виконання календарного плану, обсяг освоєних інвестиційних ресурсів, рівень економії витрат, скорочення енергоспоживання, підвищення продуктивності обладнання та досягнення запланованого економічного ефекту.

Таким чином, удосконалення механізму управління інвестиційними проєктами на ПрАТ «Північний ГЗК» повинно базуватися на впровадженні проєктного підходу, цифрових технологій управління, сучасних інструментів контролю та системи управління ризиками. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності використання інвестиційних ресурсів, скороченню термінів реалізації проєктів, забезпеченню досягнення запланованих результатів та створенню умов для подальшого інноваційного розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

У першому розділі було досліджено теоретичні та методичні основи розробки й оцінки ефективності інвестиційних проєктів, а також визначено їх значення для забезпечення сталого розвитку підприємств. Встановлено, що інвестиційні проєкти є важливим інструментом реалізації стратегічних цілей підприємства, оскільки сприяють модернізації виробництва, впровадженню інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та ефективності використання ресурсів. Узагальнення наукових підходів до трактування сутності інвестиційних проєктів дозволило розкрити їх економічний зміст та роль у формуванні довгострокових конкурентних переваг підприємства.

У процесі дослідження було розглянуто основні види та класифікаційні ознаки інвестиційних проєктів за обсягом інвестицій, напрямками вкладення коштів, рівнем ризику, формою власності, характером грошових потоків і типом отриманого ефекту. Проведений аналіз показав, що різноманітність інвестиційних проєктів обумовлює необхідність індивідуального підходу до їх формування та реалізації з урахуванням специфіки діяльності підприємства, його ресурсного потенціалу та умов функціонування зовнішнього середовища.

Також було досліджено організаційно-методичні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства. Встановлено, що ефективне управління інвестиційними процесами передбачає послідовне виконання етапів оцінки інвестиційної привабливості, формування інвестиційної політики, розроблення інвестиційної стратегії, визначення джерел фінансування та здійснення контролю за реалізацією інвестиційних проєктів. Комплексний підхід до управління інвестиційною діяльністю забезпечує раціональне використання інвестиційних ресурсів, мінімізацію ризиків та підвищення результативності господарської діяльності підприємства.

Окрему увагу було приділено методам і показникам оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Доведено, що для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень доцільно використовувати систему взаємопов'язаних показників, серед яких чиста приведена вартість, внутрішня норма дохідності, індекс прибутковості та термін окупності інвестицій. Застосування як статичних, так і динамічних методів оцінювання дозволяє комплексно визначити економічну доцільність проєкту, оцінити рівень ризику та прогнозувати очікувані результати його реалізації, що є необхідною умовою підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

У другому розділі було проведено комплексний аналіз господарської діяльності ПрАТ «Північний ГЗК», який дозволив оцінити сучасний стан підприємства, результати його виробничо-господарської діяльності та фінансові можливості для реалізації інвестиційних проєктів. Дослідження показало, що підприємство займає провідні позиції у гірничодобувній галузі України та характеризується значним виробничим потенціалом, наявністю потужної ресурсної бази та стабільним зростанням основних економічних показників. Аналіз активів, пасивів і фінансових результатів засвідчив позитивну динаміку розвитку підприємства та його здатність забезпечувати подальше розширення виробничої діяльності.

Результати аналізу виробничих і трудових показників свідчать про поступове збільшення обсягів видобутку залізної руди, виробництва концентрату та окатишів, а також зростання обсягів реалізації продукції. Водночас було встановлено, що поряд із позитивними тенденціями спостерігається суттєве збільшення собівартості продукції та операційних витрат, що негативно впливає на рівень прибутковості підприємства. Крім того, значна частина виробничого обладнання потребує модернізації, а високий рівень енергоємності виробництва зумовлює необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності використання ресурсів.

На основі проведеного аналізу було розроблено інвестиційний проєкт модернізації дробильно-збагачувального комплексу шляхом впровадження енергоефективного обладнання та автоматизованої системи управління виробничими процесами. Запропонований проєкт спрямований на зниження виробничих витрат, скорочення енергоспоживання, підвищення продуктивності обладнання та покращення якості готової продукції. Реалізація проєкту дозволить підвищити ефективність виробничих процесів, зменшити витрати на обслуговування обладнання та забезпечити подальше зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку залізорудної продукції.

Проведена економічна оцінка підтвердила високу ефективність і доцільність реалізації запропонованого інвестиційного проєкту. Розрахунки показали, що загальний обсяг інвестицій становить 149 616,3 тис. грн, а очікуваний річний економічний ефект досягне 302 044 тис. грн. Термін окупності проєкту становить близько 0,5 року, а рентабельність інвестицій — 201,9 %. Отримані результати свідчать про високу інвестиційну привабливість проєкту та підтверджують, що його впровадження забезпечить підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Північний ГЗК», зростання прибутковості та створення умов для довгострокового сталого розвитку підприємства.

У третьому розділі роботи було сформовано стратегічні напрями реалізації інвестиційної політики ПрАТ «Північний ГЗК» на основі комплексного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Проведене дослідження дозволило визначити основні фактори, що впливають на інвестиційну діяльність підприємства, оцінити його потенціал розвитку та виявити ключові можливості й загрози. Результати PEST- та SWOT-аналізу підтвердили необхідність активізації інвестиційної діяльності шляхом модернізації виробничих потужностей і впровадження сучасних технологічних рішень.

На основі отриманих результатів було обґрунтовано вибір стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку як найбільш ефективної для ПрАТ

«Північний ГЗК». Встановлено, що реалізація цієї стратегії забезпечить оновлення виробничої бази підприємства, підвищення енергоефективності, скорочення виробничих витрат та зростання продуктивності праці. Крім того, обрана стратегія повністю відповідає сучасним потребам підприємства та створює умови для зміцнення його конкурентних позицій на ринку залізорудної продукції.

У процесі дослідження було визначено пріоритетні напрями інвестиційного розвитку підприємства та сформовано дерево цілей, яке забезпечує узгодженість стратегічних і тактичних завдань. Основними напрямками розвитку визначено модернізацію дробильно-збагачувального комплексу, впровадження енергоефективного обладнання, автоматизацію виробничих процесів, цифровізацію систем управління та вдосконалення контролю якості продукції. Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити ефективність використання ресурсів, покращити техніко-економічні показники діяльності та забезпечити стабільне зростання підприємства в довгостроковій перспективі.

Також було розроблено пропозиції щодо вдосконалення механізму управління інвестиційними проектами, які передбачають впровадження проєктного підходу до управління, створення єдиного центру координації інвестиційної діяльності, використання цифрових систем моніторингу та контролю, а також розвиток системи управління ризиками. Запропоновані заходи забезпечать більш ефективне використання інвестиційних ресурсів та підвищать результативність реалізації проєкту модернізації. Загалом реалізація сформованої інвестиційної стратегії дозволить підприємству отримати значний економічний ефект, підвищити рівень конкурентоспроможності та забезпечити сталий розвиток у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сорока Л.М. Економічна сутність інвестицій та теоретичні основи інвестування. *Ефективна економіка*. 2014. № 2
2. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. *Економіка: реалії часу*. 2015, № 5. С. 40–44.
3. Майорова Т.В.. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник Київ: Центр навчальної літератури., 2019, 472 с.
4. Мельник В.І., Погріщук Г.Б., Погріщук О.Б. Інноваційні зміни в економіці в контексті еволюційних зрушень. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». 2016. Випуск 2(48). С. 200–208.
5. Федулова Л.І. Інноваційна економіка. Київ : Видавництво «Либідь», 2013. 286 с.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ (редакція від 10.10.2022 р.), URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 23.04.2026)
7. Бардиш, Г. О. Проектний аналіз: підручник. 2-ге вид. стер. Київ: Знання, 2006. 415 с.
8. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
9. Верба, В. А. Проектний аналіз : підручник. Київ: КНЕУ, 2000. 322 с.
10. Майорова, Т. В. Інвестиційна діяльність: підручник для студ. ВНЗ / Т. В. Майорова. Київ.: Центр учбової літ., 2009. 472 с.
11. Стефанович Є. А. Інвестиційні проекти та джерела їх фінансування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. №20. С. 8–12.
12. Черваньов, Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2003. 622 с.

13. Кухленко О.В. Ефективність використання лізингу в інвестиційній діяльності. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. Серія: Економічні науки. 2015. № 6. С. 30-34.

14. Бузько І.Р. Стратегічне управління інвестиціями та інноваційна діяльність підприємства: моногр. Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2012. 175 с.

15. Опендабот. ПрАТ «ПівнічГЗК» URL: <https://opendatabot.ua/c/00191023> (дата звернення: 27.05.2026)

16. Приватне акціонерне товариство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» URL: <https://clarity-project.info/edr/00191022/company-finances?year=2025&mode=yearly> (дата звернення: 6.06.2026)

17. Приватне акціонерне товариство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» URL: <https://clarity-project.info/edr/00191023/company-finances?year=2025&mode=yearly> (дата звернення: 6.06.2026)

18. Приватне акціонерне товариство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» URL: <https://clarity-project.info/edr/00191024/company-finances?year=2025&mode=yearly> (дата звернення: 6.06.2026)

19. Приватне акціонерне товариство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» URL: <https://clarity-project.info/edr/00191025/company-finances?year=2025&mode=yearly> (дата звернення: 6.06.2026)

20. Коць О. О., Пістун Х. І. Дослідження перспектив розвитку інвестиційної привабливості України. *Економіка, фінанси, право*. 2015. № 6. С. 22-25.

21. Марценюк Л. В., Міщенко М. І., Чернова Н. С. Визначення доцільності залучення інвестицій на концесійній основі на залізничному транспорті в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 4–11.

22. Грабенко О. В. Управління реальними інвестиціями на підприємстві. *Фінанси України*. 2001. № 11. С. 105.

23. Сімків Л. Є. Національні проекти в системі інструментів реалізації регіональної політики економічного зростання. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск № 9. С. 792–797.

24. Підлипна Р. П. Оцінювання інвестування в соціально-економічний розвиток персоналу підприємства. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2021. № 63. С. 64–69.

25. Філіпковська Л. О., Челомбіт Н. О. Імітаційне моделювання для оцінювання економічних ризиків інвестиційних проектів на комунальному підприємстві теплових мереж. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2012. № 2(18). С. 123–132.

26. Козик В. В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів України. 2001. № 4. С. 59.

27. Іванієнко В. В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. Харків: ІНЖЕК, 2003. 168 с.

28. Гриценко Л. Л. Система інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Суми : СумДУ, 2009. С. 137–177

29. Гриценко Л. Л. Економічна сутність інвестиційної політики в контексті сучасних тенденцій соціально-економічного розвитку. *Економіка ринкових відносин*. 2012. № 9. С. 155–160.

30. Федоренко І. А., Шкарупа Є. О., Шляпцева К. С. Інвестиційне проектування як основа для формування інвестиційної привабливості промислового підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2021. № 1. С. 36–40.